# धर्मकीर्ति

धर्मकीर्ति
The Dharmakirti

धर्मकीर्ति विहारको विस्तारित भवन समुद्घाटन कार्यक्रममा
पञ्चशील प्रार्थना गराउनु हुँदै भिक्षुणी धम्मवती गुरुमां

वर्षः ३९, अङ्कः १२

बु.सं. २५६५, फागु पुन्हि

# धर्मकीर्ति विहार विस्तारित भवन उद्‌घाटन कार्यक्रमको केही झलकहरू – २०७८ फागुण २१ गते, शनिवार

साधुवाद पत्र ग्रहण गर्नुहुँदै मेयरज्यू

साधुवाद पत्र ग्रहण गर्नुहुँदै उपमेयरज्यू

चैत्य उपहार ग्रहण गर्नुहुँदै मेयरज्यू

शिलापत्र उद्‌घाटन गर्नुहुँदै मेयरज्यू

*प्रकाशक र विशेष सल्लाहकार*

**भिक्षुणी धम्मवती**

फोन: ५३५९४६६

*सम्पादक*

**भिक्षुणी वीर्यवती**

**फोन: ९८४१५३४१०९**

*सम्पादन सहयोगी*

**भिक्षुणी शुभवती**

**फोन: ९८४१३२९००५**

*व्यवस्थापकहरू*

**ध्रुवरत्न स्थापित**

फोन: ९८४१२६३३५५

**इन्द्रमान महर्जन**

फोन: ९८४१४३४५७२

*कार्यालय*

**धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी**

**धर्मकीर्ति विहार**

श्रीघ: नघ:टोल

पोष्ट बक्स नं. ४९९२, काठमाडौं

फोन: ५३५९४६६

email: gurumawiryawati@gmail.com

subhawati26@gmail.com

बुद्ध सम्बत् २५६५
नेपाल सम्बत् ११४२
इस्वी सम्बत् २०२२
बिक्रम सम्बत् २०७८

| | | |
|---|---|---|
| विशेष सदस्य | रु. २०००/- वा सो भन्दा बढी | |
| वार्षिक | रु. १००/- | |
| यस अङ्कको | रु. १०/- | |


# धर्मकीर्ति

(बौद्ध मासिक)

# THE DHARMAKIRTI

## A Buddhist Monthly

**18th MARCH 2022**

| वर्ष- ३९ | अङ्क- १२ | फागु पुन्हि | चैत्र २०७८ |
|---|---|---|---|


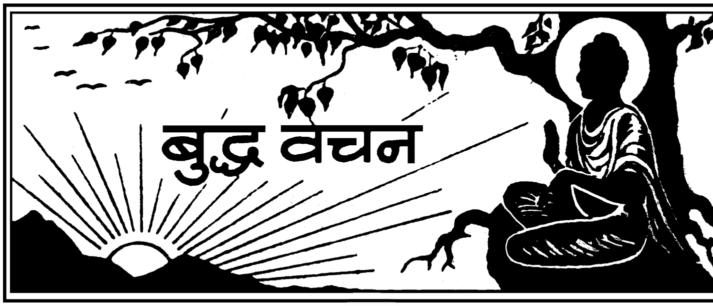


**अट्ठिनं नगरं कतं मंस लोहित लेपनं**
**यत्थ जरा च मच्चू च मानो मक्खो च ओहितो**

**क्वँय्‌यागु नगर दय्‌का तल, ला हिं लेपन यानातल, गुगु थासे मृत्यु, अभिमान, कपट आदि सुलाच्वन ।**

**हाडको नगर बनाएर राखिएको र मासु र रगतको लेप लगाइएको गढी जस्तो यस शरीरका बिभिन्न भागमा बुढ्याई, मृत्यु, अभिमान कपट आदि लुकेर बसेका छन् ।**

**In this fortress made of bone and covered with flesh and blood, only pride and jealousy, dissolution and death are established.**

## ▪ सम्पादकीय ▪

# आफ्नो भाग्य आफै कोरौं

यस संसारमा विभिन्न प्रकारका मानिसहरू पाइन्छन् । कोही मूर्ख अज्ञानी, कोही ज्ञानी । कोही सुन्दर त कोही कुरुप । कोही असल स्वभावका भए कोही खराब स्वभावका । कोही धनी कोही गरीव । कोही रोगी कोही निरोगी । कोही सुखी, कोही दुःखी आदि आदि । यसरी मानिसहरूमा भिन्नता देखिरहनुका प्रमुख कारण नै आ-आफ्ना कर्म क्षेत्रमा आफूले रोप्दै आएका काम कुरा रूपी बीऊको भिन्नता । यसमा प्रमुख भूमिका निभाइरहेका हुन्छन्, आ-आफ्ना चित्त एवं चेतनाको स्वभावले । असल चित्तले युक्त चेतना अगाडि सार्दै रोपेको कामकुराको बीऊ र खराब चेतनाले रोपेको कामकुराको बीऊको फल आकास र पातालको फरक भइरहेका हुन्छन् । त्यसैले भगवान् बुद्धले भन्नुहुन्छ– “**चेतनाहं भिक्खवे कम्मं वदामि**” हाम्रो कर्मफल आ-आफ्नो नियत अनुसार प्राप्त भइरहेको हुन्छ । कसैले कसैलाई दोष, आरोप प्रत्यारोप गरिरहन पर्दैन ।

राम्रो चित्तले आफ्नो र अरूको भलो चिताई काम गर्दा कुरा गर्दा आफ्नै लागि असल फल प्राप्त हुने बीऊ रोपिरहेको हुन्छ । त्यसलाई भनिन्छ पुण्य रूपी बीऊ । तर आफ्नो नीजि स्वार्थको लागि अरूको अहित भएपनि परवाह नगरी काम गर्छ र कुरा गर्छ भने त्यसलाई भनिन्छ पाप रूपी दूषित बीऊ । यस्तो चेतनाले गरिएको कामको फल भने राम्रो हुँदैन । दुर्भाग्यपूर्ण फल आउने हुन्छ ।

त्यसैले भगवान् बुद्धले भन्नुभएको छ– “**यादिसं वपेत बीजं तादिसं हरते फलं कल्याणकारी कल्याणं पापकारीच पापकं**” अर्थात्– “जस्तो नियतले काम कुरा गर्छ, त्यस्तै फल प्राप्त हुन्छ । राम्रो नियतले काम गर राम्रै फल आउँछ । खराब नियतले काम गर, खराव फल नै प्राप्त हुन्छ ।”

त्यसैले हामीले आफूलाई सुखी र भाग्यमानी बनाउनको लागि आफूले गरेका काम कुरो कतिसम्म ठीक छ र बेठीक छ भन्ने विषयमा आफूले आफैलाई जाँचिरहने गर्नुपर्दो रहेछ । आफ्नो गलतीलाई आफैंले महशूस गर्न सक्नु पर्दोरहेछ । अनिमात्र हामीले आफूलाई सुधार्न सक्षम हुने रहेछ ।

त्यसैले भगवान् बुद्धले भन्नुभएको छ– “मैले कसैलाई पनि दुःखबाट मुक्ति दिलाउने जिम्मा लिन सक्दिन । मैले त सबैलाई ठीक बाटो अर्थात् दुःखबाट मुक्त हुने मार्गको मार्ग दर्शन मात्र गर्न सक्छु । उक्त बाटोमा लाग्ने नलाग्ने जिम्मेवारी आ-आफ्नो नै हुनेछ । त्यसैले म मुक्तिदाता कदापि होइन ।”

भगवान् बुद्धका कतिपय शिष्यहरू भगवान् बुद्धले देखाउनु भएको मुक्तिमार्गलाई पछ्याउँदै आ-आफ्नो आचरण सुधार्दै, खराब आचरणहरूलाई त्याग्दै दुःखबाट मुक्त हुन सफल भएका थिए । तर ती मध्ये कोही शिष्यहरू त उहाँले सिकाउनु भएको शिक्षालाई आचरणमा प्रयोग नगरी निन्दनीय कार्यहरू गर्दै पतन भएका पनि रहेछन् ।

त्यसैले भगवान् बुद्धले भन्नुभएको छ– “**शुद्धि अशुद्धि पच्चत्तं, नाञ्ञमञ्ञं विसोधये**” अर्थात्– “शुद्ध हुनु र अशुद्ध हुनु मानिसहरूको आ-आफ्नै हातको कुरो हो । कसैले कसैलाई शुद्ध बनाउने जिम्मा लिन सक्दैन ।”

गुरुहरूले त असल बाटो देखाइदिने काम मात्र गर्न सक्छ । हात समातेर नै डोऱ्याइरहन सक्दैन । उदाहरणको लागि अध्यापन कार्यमा लागेका गुरुहरूले पनि आ-आफ्ना विद्यार्थीहरूलाई असल शिक्षा सिकाई असल नागरिक बन्ने शिक्षा सिकाउनु गुरुहरूको कर्त्तव्य हुनेछ । त्यस शिक्षा सिकेर असल नागरिक बन्ने कार्य गर्नु त प्रत्येक विद्यार्थीको कर्त्तव्य हुनेछ ।

भगवान् बुद्धले भौतिक सुखको साथसाथै आध्यात्मिक सुखको लागि पनि विभिन्न शिक्षाहरू सिकाउनु भएको छ । उक्त शिक्षा सिक्नको लागि आजभोली विभिन्न माध्यमहरूबाट सिक्ने मौका मिलिराखेको छ । ती मध्ये हामीलाई महत्वपूर्ण सुख नै आध्यात्मिक सुख हो । यसको लागि भगवान् बुद्धले दान, शील र ध्यानको अभ्यास गर्ने सल्लाह दिनु भएको छ । हामी सबैले उक्त शिक्षाको अभ्यास गरी भाग्यमानी बन्नु हाम्रो कर्त्तव्य हुनेछ । यसरी हामीले आफ्नो भाग्य आफैं कोरौं ।

## विषय-सूचि


| क्र.सं. | शिर्षक | | पृष्ठ |
|---|---|---|---|
| १) | बुद्ध वचन | – | १ |
| २) | सम्पादकीय - आफ्नो भाग्य आफै कोरौं | – | २ |
| ३) | सम्यक दर्शन भनेको के हो | – सत्यनारायण गोयन्का | ३ |
| ४) | वेस्सन्तर जातक–२ | – वीर्यवती गुरुमां | ७ |
| ५) | महापरित्राण पाठ न्यने दयाः लय्ताःगु मन | – मनोरमा तुलाधर | ८ |
| ६) | लसकुस न्वचू | – प्रफुल्ल कमल ताम्राकार | ९ |
| ७) | धर्मकीर्ति विहार बिस्तारित भवन निर्माण उपभोक्ता समितिया प्रतिवेदन (बिस्तारित भवन उद्घाटनया ल्वहंपौ उले ज्याझ्वःस न्ह्यब्वःगु) | – अरुण सिद्धि तुलाधर | १२ |

# सम्यक दर्शन भनेको के हो

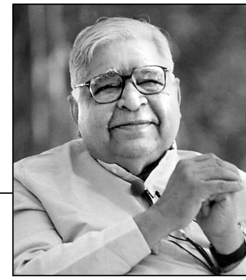

✍ **सत्यनारायण गोयन्का**

प्राचीन भारतको आर्यधर्ममा शील, समाधि र प्रज्ञा गरी तीन विभाग थिए । शील पालन गर्नु बडो कल्याणकारी छ, मंगलकारी छ । शीलवान् व्यक्तिले स्वयं आफूलाई दुःख दिंदैन, पीडा दिंदैन । स्वयं आफू पनि सुखपूर्वक जीवन यापन गर्दछ र अरूलाई पनि सुख पूर्वक जीवन जिउनमा मद्दत गर्दछ । अरूलाई दुःख नदिनु राम्रो कुरा हो असल कुरा हो । यस्तो आचरण धर्मको जग हो । परन्तु कसैले यदि शील पालन गरेर नै संसारका सारा दुःखबाट मुक्त हुन्छु, सारा विकारबाट विमुक्त हुन्छु, भव मुक्त हुन्छु भनेर सोच्यो भने त्यो गलत हुन जान्छ । यस्तो कहिल्यै हुँदैन । भित्रको विकार जस्ताको त्यस्तै बाँकी रहन्छ त्यो पखालिँदैन, निक्लिँदैन । शील पालन गर्नु राम्रो हो किनभने यस पछिको पाईला हामी सम्यक समाधिमा टेक्दैछौं । यसबाट सम्यक समाधिमा बल पुग्दछ ।

सम्यक समाधि भयो भने चित्त एकाग्र पनि हुन्छ, चित्त सफा पनि हुँदै जान्छ । चित्तको माथिल्लो तह सफा हुँदै हुँदै एक छेऊको अन्तिम तहसम्म सफा हुन थाल्छ । जस्तो प्राचीन समयमा भारतमा आठ प्रकारका ध्यान गर्ने पद्धतिहरू थिए । प्रथम ध्यानमा यति सफा हुन्छ, द्वितीय ध्यानमा यति सफा हुन्छ भन्ने थियो र आठौं ध्यानसम्म पुग्दा त मन बिलकुल सफा हुन्थ्यो, स्वच्छ हुन्थ्यो । सम्यक सम्बुद्ध हुनु अघि सिद्धार्थ गौतमले तत्कालिन विशिष्ट आचार्यहरू कहाँ गएर सातौं र आठौं ध्यान सिके । चित्त एकदम निर्मल पनि भयो तर मनको गहिराईसम्म सफा भएको थिएन, मनमा फोहरभने बाँकी नै थियो । अनेक जन्म देखि सञ्चय भएका विकारहरूका जरा भने उखेलिएका थिएनन् । त्यो ननिक्लिकन भने कोही पनि व्यक्ति मुक्त हुन सक्दैनथ्यो । त्यसलै उहाँले खोज्दा खोज्दै यो विपश्यना विद्या निकाल्नु भयो । प्रज्ञा जाग्यो, प्रज्ञा भयो भने मात्र विकारको जरासम्म उखेलिन्छ । बिना प्रज्ञा यदि कसलै म मरो मनलाई नितान्त निर्मल गर्छु भन्यो भने यस्तो त हुन सक्दैन । शील दृढ हुनुपर्छ, पोष्ट हुनु पर्छ, सम्यक हुनुपर्छ, शुद्ध हुनुपर्छ तब मात्रै समाधि सम्यक हुन सक्छ, शुद्ध हुन सक्छ, बलवान हुन सक्छ । तब हामी देख्दछौं कि प्रज्ञा विस्तारै जाग्न थाल्छ ।

आर्य अष्टाङ्गिक मार्गका तीन अङ्ग शील अन्तरगत पर्दछन्, तीन अङ्ग समाधि अन्तरगत पर्दछन् । बाँकी रहेका दुई अङ्ग प्रज्ञा अन्तरगत आउँछ सम्मा सङ्कप्पो र सम्मा दिट्ठि । सङ्कप्पो अर्थात् संकल्प-विकल्प । मनमा अनेक किसिमका तर्क वितर्क त अहिले पनि चलिरहेको छ । शुरुमा नै चित्त विल्कुल शान्त, कल्पना विहीन हुनु पर्छ, विचार शुन्य हुनुपर्छ त्यस पछि मात्र प्रज्ञा उत्पन्न हुन्छ भन्ने छैन । अहिले पनि विचार चलिरहेछ तर विचारमा परिवर्तन आउन थाल्छ । राम्रा राम्रा विचारहरू आउन थाल्छन् ।

नयाँ साधक कहीं तपोभूमिमा गएर ध्यान गर्न गयो भने के हुन्छ ? मनमा अनेक प्रकारका कुरा आउन थाल्छन्, एकदम दूषित विचारहरू आउन थाल्छन् । विकारले भरिएका विचारहरू आउन थाल्छन् किनभने त्यस्ता संस्कार नै पहिलादेखि संग्रह गर्दै आएको थियो । कसैले क्रोध नै क्रोधको विकार जम्मा गरेको हुन्छ । अब त मनको अपरेशन गर्ने काम शुरु गरेका छौं । पाकेको खटिरामा अपरेसन गर्‍यौं भने त्यसबाट पीप नै निक्लिन्छ नी । अपरेशन गर्दा त शुरुमा खटिरामा जमिएको फोहर, दुर्गन्ध आदि निस्किन्छ, माथिल्लो सतहमा रहेका मैला पहिला आउँछ । मनमा धेरै क्रोध छ भने, सोचाईमा, विचारमा क्रोध नै क्रोध हुन्छ, हिंसा-प्रतिहिंसा गर्ने भावना मनमा आउँछ, बदला लिने भावना मनमा भरेका हुन्छन् । उसले यस्तो गरेको, उसले यस्तो भनेको । उसंग यस्तो बदला लिन्छु, उसलाई यस्तो गर्छु । यस्तै यस्तै मात्र विचार मनमा निरन्तर रूपमा आईरहन्छ ।

कसैको मनमा डर छ, भय छ भने मनको अपरेशन शुरु हुन थालेपछि, यसबाट डर-त्यसबाट डर आउन थाल्छ । त्यस्तै कसैमा काम-वासनाको संस्कार अधिक छ भने काम गर्न थाल्ने बित्तिकै वासना जाग्न थाल्छ । यी विकारहरू जुन गहिरा छन्, ठू-ठूला छन् ति विकारहरू मनको माथिल्लो तहमा उभ्रेर आउन थाल्छन् । तब चिन्तन, सोचाई, विचार पनि त्यस्तै प्रकारको आउन थाल्छन् । एक दिन, दुई दिन, तीन दिन बित्दा त मनमा आउने विचारमा पनि फरक हुन थाल्छन्, सोचाईमा परिवर्तन आउन थाल्छन् । पहिला आएका जुन दूषित विचार थिए, विकार पूर्ण विचारहरू थिए ती विकारहरू आउनै पर्छ । विकार उभ्रेर माथिल्लो तहमा आउँदैछ, हामी आफ्नो काम गर्दैछौं, स्वासलाई निरन्तर रुपमा हेरिरहेका छौं । विचार आउँदैछ हामी आफ्नो काम गरिरहेका छौं, स्वासलाई हेरिरहेका छौं ।

तब बिस्तारै बिस्तारै विकारका तहहरू उप्किन थाल्छन्, मनमा संकल्प-विकल्प अहिले पनि आईरहेकै छन् तर विचार धर्म सम्बन्धी आउन थाल्छन्, हिंसा-प्रतिहिंसाका विचारहरू होईनन्, बासनाका विचारहरू होईनन् । अब त धर्म यस्तो हुन्छ, यस्तो मार्गमा अगाडि बढ्दै छु । यो असल मार्ग हो । यस्तै चिन्तन मनमा आइरहन्छ । चिन्तन त मनमा आउँछ नै । कहिले काहीं विकार पनि जाग्दछ तर त्यति गहिरो होईन । जस्तो सूर्य उदय भइरहेछ र सूर्यलाई एकदम घना कालो बादलले ढाकिरहेछ भने अँध्यारो नै हुन्छ । बादल बिस्तारै हट्दै गयो, घना बादल हट्दै गयो र सेतो पातलो बादल छाईरहेको छ भने बादल भए पनि उज्यालो आउन थाल्छ, धमिलो घाम लाग्न थाल्छ । यसरी नै जहाँ संकल्प सम्यक हुन थाल्छ तब प्रज्ञा तर्फ बढ्दै जान्छ । त्यसैले प्रज्ञा जाग्ने बित्तिकै पहिला हाम्रो विचार शुद्ध हुन थाल्छ ।

त्यसपछि अर्को टेकाई सम्मा दिट्ठि अर्थात् सम्यक दर्शन हो । यो शब्दले निक्कै शंका उब्जाउँछ । दर्शन शब्द स्वतः अधिक शंकास्पद शब्द हो । आजकल त यस शब्दले भ्रम उब्जाएको छ, आजभन्दा पच्चीस-छब्बीस सय वर्ष अगाडि पनि यो शब्दले निक्कै भ्रम पैदा गरेको थियो । त्यस समयमा प्रचलित भाषा त एकदम समृद्ध भाषा थियो, त्यसमा पनि विशेषगरी अध्यात्म क्षेत्रमा बोलिने भाषा त अति नै समृद्ध थियो । तर भाषा जतिसुकै समृद्ध भएतापनि त्यसको निश्चित सीमा छ । कुनै कुनै अवस्थामा भाषा निक्कै कंगाल हुन्छ र शब्द नै पाउँदैन, यस्तो अवस्थामा एउटै शब्दलाई धेरै अर्थमा प्रयोग गरिन्छ । एउटै शब्दको धेरै अर्थ हुन्छन् ।

त्यस समयमा भारतमा पनि दर्शन शब्दको अर्थ अनेक थियो, हुनत आज पनि धेरै छन् । दर्शनको अर्थ मध्ये एउटा प्रचलित अर्थ हेर्नु हो । आँखा खोलेर हेर्नु कुनै रूप, कुनै रंग, कुनै प्रकाश हेर्नुलाई नै दर्शन भनिन्छ । यस हेराईसंग सम्यक दर्शन गर्नुको अलिकति पनि सम्बन्ध छैन । यहाँ अलमलिनु नै पर्दैन । यो रुप, रंग, आकृतिको दर्शन जस्तो दर्शन होईन । त्यस्तो हेराई होईन ।

एउटा अर्को शब्द ध्यान, यो शब्द ध्यान गर्ने क्षेत्रमा बढी प्रयोगमा ल्याईन्छ, अध्यात्मको क्षेत्रमा बढी प्रयोग गरिन्छ । ध्यानको अर्थ अनेक प्रकारका छन् । प्राचीन भारतमा पनि यस्तै प्रचलन थियो । आजकल पनि छ । कल्पना गरेर पनि ध्यान गरिन्छ । आँखा बन्द गरेर कुनै देवी, देवता, ईश्वर, ब्रह्मा, अल्लाह, बुद्ध, महावीर अथवा आ-आफ्ना गुरु वा सन्तको आकृति-मूर्ति आदिको ध्यान गरिन्छ । त्यसै मूर्तिमा मन लगाएर ध्यान गरिन्छ । उसले शायद त्यो आकृति कहिल्यै पनि नदेखेको हुन सक्छ, त्यो रुप कहिल्यै पनि नदेखेको हुनसक्छ । कुनै चित्रकारले आफ्नो कल्पना शक्तिद्वारा कुनै कागजमा चित्र बनाएको, कुनै मूर्तिकारले कल्पना गरेर बनाएको मूर्ति नै उस्को ध्यानको आधार हुन जान्छ । अथवा कोही साहित्यकारले आफ्ना शब्द चित्रद्वारा कोरिएको कुनै रचना जुन पाठकले पढ्दा पढ्दै एउटा काल्पनिक चित्र बनाउँदछ र त्यसको ध्यान गर्दछ । यसरी कल्पनाको ध्यान गर्दछ । यसरी नै कुनै प्रकारको छाप मनमा पर्दछ यस्तो-यस्तो हो । मेरो ईश्वरको रुप यस्तो हुन्छ । ब्रह्माको रूप यस्तो हुन्छ, आत्मा यस्तो हुन्छ, त्यस्को रूप यस्तो छ आदि आदि । ती रंग रूपहरूको ध्यान गर्न थाल्छन् । ती आत्माका रूप देखिन थाल्छन् । यी कुराहरू म आफ्नो अनुभवद्वारा पनि जान्दछु र विपश्यना शिविरमा आउने धेरै साधकहरूले साधना गर्दै जाँदा आफ्नो अनुभव सुनाउँदछन् । त्यसलाई पनि स्वीकार गर्दछु । यी वाहिरी प्रक्षेपण हुन् । धर्मलाई राम्ररी बुझेको छैन भने साधक यस्तो दर्शनले बडो प्रसन्न हुन्छन् कि ओहो ! मलाई मेरो देवीको दर्शन भयो । देवताको दर्शन भयो, मेरो ईश्वरले दर्शन दियो, मेरो आत्माको दर्शन भयो आदि-आदि । म त भन्छु यस्तो हुनु राम्रो हो तर आफ्नो शरीरको सत्य के हो त्यसको बारेमा पनि थाहापाउनु पर्छ । आफ्नो चित्तको सत्यको बारेमा पनि थाहा पाउनु पर्छ । आफू भित्र उत्पन्न हुने विकार कहाँबाट उत्पन्न हुन्छ, कहाँबाट शुरु हुन्छ त्यसबारे पनि थाहापाउनु पर्छ । त्यसको सम्बर्धन कसरी हुँदैछ र त्यसको निष्कासन कसरी हुँदैछ थाहापाउनु पर्छ । यो मतलबको कुरो हो । तर यो रूपको दर्शन हुनु, आकृतिको दर्शन हुनु, प्रकाश देख्नु आदि सम्यक दर्शन संग कुनै मतलब छैन । यस्तो भ्रममा नपरोस् ।

दर्शनको एउटा अर्को अर्थ फिलोसोफी हो जसले अधिक भ्रम पैदा गर्छ, भ्रांति पैदा गर्छ । तत्कालिन समाजमा र आजकल पनि दर्शनको अर्थ फिलोसोफी नै मानिन्छ । कुनै दार्शनिक मान्यता - यो हाम्रो परम्पराको यस्तो फिलोसोफि, तिम्रो परम्पराको यस्तो फिलोसोफिकल मान्यता, आआफ्नो मान्यता अनुसार ध्यान गर्छन् । जुन सम्प्रदायले जुन फिलोसोफी अथवा परम्परा मानिरहेको छ, त्यस सम्प्रदायमा त्यस परम्परामा जन्मिएको ब्यक्ति त्यस समाजमा त्यस परिवारमा हुर्केको ब्यक्तिले त्यही सुनेको हुन्छ कि हाम्रो फिलोसोफी सत्य छ, हाम्रो दार्शनिक मान्यता सत्य छ । तब अन्य सारा मान्यता झूठो लाग्छ । किनकी उसको दिमागमा यति ठूलो पर्दा लगाइरहेको हुन्छ । केटाकेटी देखि नै पर्दा लगाउँदा लगाउँदा यति मोटो तह बनिसकेको हुन्छ कि यस्तो गहिरो विश्वास भइसकेको हुन्छ कि यही ठीक हो, बाँकी सबै गलत हो । हाम्रो दार्शनकि मान्यता नै सम्यक हो । अरुको दार्शनिक मान्यता मिथ्या हो, नरकमा लाने मार्ग हो । हाम्रो मार्ग मुक्ति दिलाउने मार्ग हो । विभिन्न परम्पराको भिन्न भिन्न दार्शनिक मान्यता । त कुन चाहिं मान्यतालाई सत्य भन्ने, सम्यक भन्ने ? कुन चाहीं मिथ्या भन्ने ? यसलाई लिएर जुन लडाई, झगडा, वाद-विवाद, तर्क-वितर्क भइरहेछ भने धर्म

चाहीं कहाँ गयो ? यसले त ठूलो भ्रम उब्जाएको छ। दर्शन शब्दको यो अर्थले ठूलो भ्रांति उब्जाएको छ। कहिले काहीं त यस्तो लाग्छ कि दर्शन शब्दको यो अर्थ धर्मको विरोधी शब्द हो। वास्तवमा यी दुई बीच कुनै सम्बन्ध छैन, कुनै तालमेल छैन। त सम्यक दर्शन भनेको के हो त ?

दर्शन शब्दको एउटा अर्को अर्थ प्राचीन भारतको अध्यात्म जगतमा खुब प्रचलित थियो। त्यस अर्थलाई अब बिस्तारै बिर्सदै गयो। त्यस समयमा दर्शनको एउटा अर्थ थियो अनुभव गर्नु। कुनै पनि सत्यलाई आफ्नो अनुभवले थाहा पाउनु साक्षात्कार गर्नु आफूले अनुभव गर्नु, त्यही नै दर्शन भयो। सत्य त एउटै हुन्छ। कसैले अनुभव गऱ्यो भने त्यो उसको लागि दर्शन भयो। त्यो दर्शन उसले गऱ्यो भने त्यो उसको लागि दर्शन भयो। त्यो दर्शन उसले गऱ्यो। मैले अनुभव गरें भने त्यो मेरो लागि दर्शन भयो। स्वयं मेरो अनुभवले गरेको सत्यको दर्शन। यसलाई आजकलको भाषामा हेर्नु भनियो। त्यस समयमा दर्शन भनिन्थ्यो, पश्यना पनि भनिन्थ्यो। यो शब्दको अर्थ 'हेर' भनेर कहिले काहीं आजकल पनि प्रयोग गरिन्छ जस्तो अरे ! खाएर त हेर। त खाएर के हेर्ने ? त्यसको रंग हेर्ने कि, रूप हेर्ने ? रसवरी खाँदा गुलियो छ, मीठो छ। त्यसको रंग रूपलाई के हेर्नु। खाएर स्वयंले अनुभव गर्ने अर्थमा शब्दको प्रयोग भइरहेछ। त्यस्तै पिएर हेर, सुनेर हेर, चाखेर त हेर। त पिएर के हेर्ने, सुनेर के हेर्ने ? पिएर स्वादको स्वयंले अनुभव गर। संगीत सुनेर स्वयंले अनुभव गर। कुनै आकृति यो मनोरम दृश्य हेरेर अनुभव गर। केवल त्यसको आकृति तथा रूप हेर्नु मात्र होईन। कस्तो सुगन्धित हेर ? मतलब गन्ध अनुभव गरेर हेर। यो त सही अर्थ भयो। यो त कति कल्याणकारी अर्थ भयो। साधनाको क्षेत्रमा पनि यो अर्थ यस्तै प्रकारले प्रयोग गरिन्छ, स्वयं आफूले अनुभव गर्नु। कुनै रूप, आकृति, रंग, प्रकाश आदिको दर्शन गर्नु होईन।

जुन सत्य मैले अनुभव गरें त्यो मेरो लागि सम्यक दर्शन हो, त्यस सत्यबाट जुन ज्ञान प्राप्त हुन्छ त्यही सम्यक ज्ञान हो। कसैबाट सुनेको वा पोको पारी दिएको ज्ञान ज्ञान होईन, आफ्नो अनुभवद्वारा प्राप्त ज्ञान नै ज्ञान हो। जुन अनुभवद्वारा सिद्धार्थ गौतमले ज्ञान प्राप्त गऱ्यो, जुन बोधि उहाँ भित्र जाग्यो त्यसबाट केवल एकजना व्यक्ति मुक्त भयो, अरु हुन सक्दैन। त्यो व्यक्ति सिद्धार्थ गौतम, केवल उही मात्र मुक्त भयो। जो जो व्यक्ति मुक्त भए ती सबै आ-आफ्नो अनुभवद्वारा सत्यको दर्शन गरेर नै मुक्त भए। किताब पढेर, ग्रन्थ पढेर कोही व्यक्ति मुक्त हुन सक्दैन। कोही व्यक्ति बुद्ध हुन सक्दैन। कोही व्यक्ति अरहन्त बन्न सक्दैन। कोही स्थित प्रज्ञ बन्न सक्दैन, कोही व्यक्ति अनासक्त बन्न सक्दैन। कोही वीतराग, वीतद्वेष, बीतमोह बन्न सक्दैन। अनुभव द्वारा सत्यलाई थाहापायो भने मात्रै प्रज्ञा जाग्न थाल्छ, कल्याणको मार्ग खुल्न थाल्छ। यो पनि तब मात्र सम्भव हुन्छ जब कि बाँकी सारा काम पनि अनुभूति द्वारा जान्छ।

शील-सदाचारलाई वर्णन गरेर मात्र रह्यो, शील यस्तो छ सदाचार यस्तो छ, केवल त्यसको उपदेश गरेर मात्र रहीरह्यो, यस्तो शीलको पालना गर्नु पर्छ, यस्तो सदाचारको पालन गर्नु पर्छ भनेर त्यसलाई स्वीकार मात्र गरेर बस्यो, पालन गरेन भने दर्शन कसरी हुन्छ। शील सदाचारको अनुभव आफ्नो जीवनमा नभए कल्याण कसरी हुन्छ। यो सम्यक दर्शन भएन। समाधि यस्तो छ-यस्तो छ, चित्तलाई यसरी एकाग्र गर्नुपर्छ, अवश्य गर्नु पर्छ, गर्नु पर्छ यो धेरै राम्रो कुरा हो। अधिक कल्याणपूर्ण कुरा हो। तर गरेन, अनुभवद्वारा जानेन भने त्यो सम्यक भएन। त्यसैले अनुभवले जान्नु पर्छ।

यसरी शीलसदाचार आफ्नो अनुभवद्वारा थाहापाइरहेछ, समाधिको अभ्यास गरिरहेछ भने प्रज्ञालाई अनुभव गर्न लायक भयो। आफ्नो अनुभवको बल द्वारा, स्वानुभूतिद्वारा ज्ञान जागिरहेछ। भारतको प्राचीन भाषामा यसै ज्ञानलाई प्रज्ञा भनिन्थ्यो। प्रज्ञा शब्दको शाब्दिक अर्थ प्रत्यक्ष ज्ञान हो अरुले गरेको ज्ञान होईन स्वयं आफूले अनुभव गरेको ज्ञान प्रत्यक्ष ज्ञान। जुन ज्ञान मेरो आफ्नो अनुभवले प्राप्त भएको छ त्यो मेरो आफ्नो ज्ञान हो। अरु व्यक्तिले प्राप्त गरेको ज्ञान मेरोलागि प्रेरणा बन्न सक्छ, बलदायक हुन सक्छ, मार्गदर्शन हुन सक्छ तर ज्ञान त स्वयं आफू भित्र जाग्नु पर्छ। आफ्नो ज्ञान जति जति जाग्यो त्यति त्यति नै दर्शन सम्यक हुँदै जान्छ। शरीर र प्रपंचलाई आफ्नो अनुभवले पूर्ण रूपमा थाहापायो, शरीर र चित्तको सारा क्षेत्रलाई आफ्नो अनुभव द्वारा थाहापायो भने विकार कहाँ उत्पन्न हुन्छ, कस्तो विकार उत्पन्न हुन्छ राम्ररी थाहा हुन्छ। विकारलाई कसरी रोक्ने, त्यसको सम्वर्धनलाई कसरी रोक्ने कहाँ निर रोक्ने र त्यसको निष्कासन कसरी गर्ने थाहा हुन्छ।

यसरी थाहा पाउँदा पाउँदै विकारबाट मुक्त हुँदै सारा क्षेत्रलाई हेर्दै-हर्दै आफ्नो चित्तलाई शुद्ध गर्दै त्यस अवस्था भन्दा परसम्म पुग्दछ जहाँ शरीर र चित्त भन्दा टाढाको सत्य परम सत्यको साक्षात्कार हुन्छ। शरीर र चित्तको सत्यको दर्शन अर्थात् शरीर र चित्तको सत्यको अनुभव यसैले नै गरिरहेका छौं कि यी दुई बीचको अधिक गहिरो सम्बन्ध छ। यस शरीरको प्रति 'म' 'मेरो' भावनाको गहिरो सम्बन्ध छ, गहिरो आसक्ति छ। सबै भन्न जान्छन् की यो शरीर नश्वर छ, भंगूर छ। अरे यस शरीरमा के छ ? यो त निःसार छ, तर यस प्रतिको आसक्ति कति गहिरो छ। त्यस्तै यस चित्तको क्षेत्रमा म मेरो को कति गहिरो सम्बन्ध स्थापित गऱ्यौं, कति गहिरो आसक्ति स्थापित गऱ्यौं। हजारौं पटक भन्छौं र बुद्धिद्वारा राम्ररी बुझ्छौं पनि कि यो मन नाशवान् छ, यसमा के रहेको छ र ? यो नश्वर छ, हामी

खूब बुझ्दछौं तर वास्तवमा जानेको होईन खाली कुरा मात्र गरिरहेछौं । अब प्रज्ञाको क्षेत्रमा नै थाहा पाउँदैछौं कि हेर यो कति नश्वर छ, नश्वरतालाई हेर्दा हेर्दा आसक्ति हराउँदै जान्छ, खत्तम हुँदै जान्छ । यसैको लागि नै अभ्यास गरिरहेका छौं ।

यस शरीर भित्र सारा विकार श्रृजना भइरहेछ । शरीर भित्र नै सारा आसक्ति उत्पन्न भइरहेछ, शरीर प्रति आसक्ति उत्पन्न भईरहेछ, चित्त प्रति आसक्ति उत्पन्न भइरहेछ । वास्तवमा यसबाट मुक्त हुनु छ । तर कसरी मुक्त हुने ? यसबाट टाढा भागेर यो छुट्ने वाला छैन यो आसक्तिसंग सामना गर्नुपर्छ । हेर, यो कस्तो काया हो यो नश्वर छ, यो परिवर्तन शील छ । यसमा मेरो भन्ने केही छैन तर पनि यस प्रति यति धेरै आसक्ति जाग्यो । यो आसक्ति बिस्तारै छुट्दै-छुट्दै निर्मल हुँदै जान्छ । यी सारा अनित्य क्षेत्रको दर्शन गर्दै गर्दै, अनित्य क्षेत्रको अनुभव गर्दै गर्दै, चित्त निर्मल हुँदै जान्छ, अनित्य क्षेत्र भन्दा परको अवस्था सम्म पुग्दछ । चित्त र शरीर भन्दा परको अवस्था सम्म पुग्दछ, सारा इन्द्रिय जगत भन्दा परको अवस्था, इन्द्रियातीत अवस्थाको अनुभव हुन्छ । जुन नित्य छ, ध्रुव छ, अपरिवर्तनशील छ । सारा काम हामी यसैको लागि नै गरिरहेका छौं । दर्शन कुनै रंग, रूपको होईन, त्यस अवस्थाको अनुभूति हुनुको हो । यो त मंगलको कुरा हो । शील पालन यसैले गर्नु पर्छ कि सम्यक समाधि होस् । सम्यक समाधि यसैले गर्छौं कि प्रज्ञा जागृत होस् प्रज्ञा द्वारा चित्त निर्मल गर्दै गर्दै सारा अनित्य क्षेत्रको आसक्ति खतम गर्दै नित्य शाश्वत ध्रुवको साक्षात्कार होस् ।

यसैमा नै मंगल छ । जो व्यक्ति यस मुक्तिको मार्गमा बढ्छ, विशुद्धिको मार्गमा हिँड्छ, दर्शनको मार्गमा हिँड्छ, उसको मंगल नै हुन्छ । कल्याण नै हुन्छ । स्वस्ति नै स्वस्ति, मुक्ति नै मुक्ति हुन्छ ।

कल्याण मित्र
- स.ना.गो.

*(साभार- 'विपश्यना' पत्रिका*
*बुद्ध वर्ष २५६५, २०७८ आश्विन, वर्ष ३८, अङ्क ६)*

## धर्मकीर्ति पत्रिका विशेष सदस्यहरू

*क्र.सं. ९१२*

**शरण लक्ष्मी कंसाकार**
पुतली सडक
रु. २,०००/-

*क्र.सं. ९१३*

**श्रद्धावती गुरुमां**
पाटन, ललितपुर
रु. २,०००/-

*क्र.सं. ९१४*

**नयनतारा तुलाधर**
कमलादी, काठमाडौं
रु. २,०००/-

*क्र.सं. ९१५*

**राम बहादुर**
त:ननी बचत तथा ऋण बचत संस्था
बालिफल, त:ननी
रु. २,०००/-

*क्र.सं. ९१६*

**प्रमिता बज्राचार्य**
क्वा:वहा:, काठमाडौं
रु. २,०००/-

## धर्मकीर्ति पत्रिकालाई चन्दा सहयोग

१) **मोतीलाल शिल्पकार - रु. ५००/-**
२) **पूर्ण तारा शाक्य - रु. २,१००/-**

## धर्मकीर्ति विहारमा बुद्ध पूजा र धर्मदेशना

| क्र. सं. | २०७८ साल | बुद्ध पूजा गर्नुहुने गुरुमांहरू | धर्मदेशना गर्नुहुने गुरुमांहरू |
|---|---|---|---|
| १ | माघ २६ गते, बुधवार | शुभवती | शुभवती |
| २ | फागुण १ गते, आइतवार, संक्रान्ति | जवनवती | जवनवती |
| ३ | फागुण ४ गते, बुधवार, सि:पुन्हि | पञ्ञावती | धम्मवती |
| ४ | फागुण १२ गते, विहिवार, अष्टमी | त्यागवती | त्यागवती |
| ५ | फागुण १८ गते, औंशी | खेमावती | खेमावती |

# वेस्सन्तर जातक - २

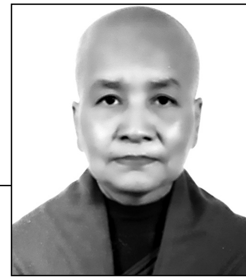

✍ वीर्यवती गुरुमां

वोधिसत्व वेस्सन्तर राजकुमारले आफ्ना छोरा छोरी जुजक ब्राह्मणलाई दान दिइएको दृश्य

बाटोको दायाँबायाँ विभिन्न फलहरू फलिरहेको हुन्थ्यो । बनको रमणिय दृश्य हेर्दै छोराछोरीले खान मागेका रसीला फलहरू टिपेर दिँदै आफूहरूले पनि खाँदै युवराज वेस्सन्तर र मद्दीदेवी समय समयमा रुखका शीतल छहारीमा विश्राम गर्थे । यसरी दुःख सुखका कुरा गर्दै चार जवान सदस्यहरूका यी सुखी परिवार फलफूल खाँदै आफ्नो जीविका निर्वाह गरी गन्तव्य स्थानतिर पाइला सार्ने गर्थ्यो ।

जाँदा जाँदा उनीहरू वेस्सन्तरको मामा घर चेतराष्ट्रमा पुगियो । तर उनीहरू चेतराष्ट्रको नगर भित्र चाँहि पसेनन् । नगर बाहिर एक सत्तलमा विश्राम लिएर बसे । चेतराष्ट्रका कुनै महिलाहरू कारणबस आफ्नो काम धन्दा सकाएर आफ्नो नगर भित्र पस्न लाग्दा नगर बाहिरको एक सत्तलमा मद्दीदेवीलाई देख्ने वित्तिकै उनीहरूलाई शंका लागि सोधपुछ गर्दा वेस्सन्तर राजकुमारको सपरिवार भनेर थाहा पाए । अनि यो खवर चेतराष्ट्रभित्र पुगियो । त्सपछि चेतराष्का राजा सहित अन्य कर्मचारीहरू पनि आई वेस्सन्तर समक्ष यथार्थ कुरा बुझे । सबै कुरा बुझिसकेपछि चेतराष्ट्रका नरेशले वेस्सन्तरलाई वंक पर्वत नगई चेतराष्ट्रमा नै बसी राज्य चलाउन आग्रह गरे । तर राजकुमार वेस्सन्तरले यो कुरोलाई इन्कार गर्दै भने– "यदि मैले आफ्नो कर्त्तव्य पालन नगरी वंक पर्वतमा श्रमण धर्म पालन गरी बसेन भने यसको परिणाम नराम्रो हुनेछ । यसले भविष्यमा चेतराष्ट्र र जेतुत्तर राष्ट्र बिच अनाहक कलह श्रृजना भई परस्पर शत्रुता बढ्न सक्नेछ । आफूले दिइसकेको वचनलाई पूरा गरेर देखाउनु सबै सत्पुरुषहरूको कर्त्तव्य र धर्म हो ।"

बोधिसत्व वेस्सन्तरको यस्तो आदर्शले युक्त भावनालाई बुझी चेतराष्ट्रका मानिसहरूले बोधिसत्व वेस्सन्तर सहित परिवारलाई एकरात मात्र भएपनि भव्य रूपमा सत्कार गरे ।

भोलीपल्ट चेतराष्ट्रका ६० हजार जवान क्षत्रीय परिवारहरूले वेस्सन्तर सपरिवारलाई चेत राष्ट्र देखि १५ योजन मार्गसम्म पुऱ्याउन गए । त्यहाँबाट वंक पर्वतसम्म पुग्नको लागि बाँकी रहेको १५ योजनको मार्ग बारे वेस्सन्तर कुमारलाई राम्ररी निर्देशन दिई उहाँको प्रव्रजित जीवनको सफलताको कामना गरी उनीहरू चेतराष्ट्र फर्के । फर्किनु अगाडि उनीहरूले वेस्सन्तरको रक्षाको लागि जंगल बाहिर एक चलाक चेतपुत्रलाई वंकपर्वत देखि १५ योजन यता वसी पहरा दिइरहन आदेश दिई फर्के । ताकि दुष्टस्वभावका मानिसहरूले वंकपर्वतसम्म पनि पुगी वेस्सन्तर समक्ष दान लिन गई अनाहकमा दुःख नदेओस् भनी । *क्रमशः*

*साभार- 'दानपारमिता' - वीर्यवती*

# महापरित्राण पाठ न्यने दयाः लय्ताःगु मन

- मनोरमा तुलाधर

"परिसमन्ततो भयानि हरन्तिति परित्राण"

अर्थात् प्यंगु दिशां वय्फुगु भय उपद्रव चीका छ्वय् फुगु लागि तःधंगु ज्यावः परित्राण खः धयातःगु न्यनातयाथें भगवान् बुद्धया सत्य व मैत्री बल दुथ्यानाच्वंगु परित्राण पाठ न्यनेबले मन हे याउँस्य च्वं। "परित्राण पाठ" जक धाय्बले भचा चीहाकःगु पाठ व "महापरित्राण पाठ" धाय्बले तःहाकःगु पाठ धकाः सीकेमाःगु जुयाच्वन। भगवान् बुद्ध थें पवित्रम्ह व्यक्तिया सत्य व मैत्री बल दुगु थ्व परित्राण पाठ न्यनेबले झीसं थुकी गुलि श्रद्धापूर्वक विश्वास वल बल्लाकाः न्यने फै, उलि हे झीगु मनय् मनया शक्ति बृद्धि ज्वीगु जुयाच्वन। उकें म्हं मफइबले झीसं परित्राण पाठ श्रवण यानाः उकीया लिधंसा काय् फत धाःसा उगु मनोबल शक्तिं ल्वय्यात क्वत्यले फइगु शक्ति तकनं झीसं प्राप्त यानाकाय् फइगु जुयाच्वन। उकें म्हं मफइबले छखें खःकथं वासः यानाच्वंसां मेंखें पालिभाय् शुद्ध ब्वनेसःपिं छुंभचासां उकिया अर्थ थूपिं व्यक्तिपिनि पाखें परित्राण पाठ याकाः झीसं उगु पाठ श्रद्धा व विश्वास तयाः एकचित्तं न्यनें फुसाला अझ प्रभावकारी ज्वीगु व ल्वय् क्वलाके फुगु क्षमता झीके वृद्धि ज्वीगुयात झीसं लोमंके मज्यूगु नं जुयाच्वन।

उलिजक नं मखु परित्राण पाठ न्यनाः, परित्राण पाठ यानाः गुलिनं झीसं मनय् पवित्रगु शक्ति मुनेफै, उगु पुण्यरुपी शक्ति दिवंगत जुयाः परलोक वनेधुंकूपिनिगु लागि पुण्य इनेगु (पुण्यानुमोदन) ज्या यानाः इमित नं थ्व शक्ति बियाः उपकार याय् ज्यूगु जुयाच्वन। थुगु खँ न्यनाः झीसं थ्वीकेफु, परित्राण पाठ धयागु छुं तन्त्र मन्त्र अवश्य नं मखु, भगवान् बुद्धया सत्य व मैत्री बल दुगु आशीर्वाद खः। वसपोलया सत्यबल व मैत्रीवल दुगु पाठ न्यनेबले झीकेदुगु श्रद्धा बल व विश्वास बल थपय् यानाः बिचं वःगु पवित्रगु आशीर्वादयात झीगु मनं फयाकाय्गु खः।

परित्राण पाठ भन्ते गुरुमांपिनि पाखें बरोबर न्यनाच्वनागुयात लुमंकाः जिंनं थःपरिवारया दुजःपिं दिवंगत जुयादी धुंकूपिं मां, बाः, दाजुपिं, ततापिं, पीभतपिं सकसितनं थ्व अमूल्यगु प्रभावकारी शक्ति बियाः उपकार याय्गु इच्छा जुल। उकें दिवंगत बाः बुद्धि रत्न तुलाधर, (३५ दँ न्ह्यो दिवंगत जुयादीम्ह), मां न्हुच्छे माया तुलाधर, दाजुपिं धर्मसागर व अमृत सागर, ततापिं ज्ञानदेवी व लक्ष्मीतारा, पीभतपिं दानशोभा, केश लक्ष्मी व भिन्चा भौ अनिता तुलाधर आदि दिवंगत जुयाः मेगु लोकय् वनेधुंकूपिं परिवारपिनि पुण्य स्मृतिस वयकःपिनि सुगति व निर्वाण हेतुया कामना यानाः धम्मवती गुरुमांया नेतृत्वय् महापरित्राण याय्गु क्वःछिना। थ्व ज्या क्वःछीत सल्लाह व उजं काय्त जिपिं शासनधज धम्माचरिय अग्ग महागन्थवाचक पण्डित भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांया थाय् वनागु खः।

जि मनोरमा तुलाधर जिमि मां बाःया दकले चीधिकःम्ह म्ह्याय्। जिमि मां बाःया प्यम्ह काय् म्ह्याय्पिं मध्ये तता ज्ञानदेवी, दाईपिं धर्मसागर व अमृत सागर स्वम्हं मन्त। जि छम्ह जक बाँकी दनि। प्यला न्ह्यो दाई धर्मसागर मदुबले निसें जि तसकं नुगः मछिन। मनय् अनेक तर्क वितर्क थाय् काल। मनयात चीत तसकं थाकुल। थुगु अवस्थाय् जि भिन्चापिं व म्ह्याय्चापिं जिगु लागी तःधंगु भरोसा जुयाबिल। जिगु लागि इपिं थःहे तता क्यहेँ थें जुयाबिल। छन्हु म्ह्याय्चा सुनीलां जितः धर्मकीर्ति विहारय् गुरुमांपिनि पाखें महापरित्राण पाठ याकेगु सल्लाह बिल। थ्व, खँ पुज्य धम्मवती गुरुमांयाथाय् प्रस्ताव तयाबले वसपोल गुरुमांनं सहर्ष अनुमती बिया बिज्यात। अले थुगु पुण्य ज्या बि.सं. २०७८ साल फागुण ९ गते याय्तु खँ क्वःजित। बाः मदुगु ३५ वर्ष दुगुलिं ३५ म्ह हे प्रव्रजित भिक्षुणी गुरुमांपिं निमन्त्रणा याय्गु कोछिनाः ब्वनापौ नं इना।

थुगु दिनय् गुरुमांपिं नाप महापरित्राण पाठ ब्वनाबले जिगु मनय् माँ बाःपिं नं न्ह्योने नापं हे च्वनाः पाठ ब्वनाच्वंथें हे अनुभव जुल। मन हलूका व आनन्द जुयाः हर्षया ख्वबि नं पिहाँवल।

निमन्त्रणा यानापिं गुरुमांपिं, ज्ञानमाला भजन खलः, छयेँजःपिं, थःथिति, पासापिं निमन्त्रणा स्वीकार यानाः झाःपिं सकसितं जिगु दुनुगलं निसें यक्को यक्को साधुवाद बियाच्वना।

साधु! साधु!! साधु!!!
भवतु सब्ब मङ्गलम्।

# लसकुस न्वचू

## धर्मकीर्ति विहार विस्तारित भवन ल्वहँ पौ उलेज्यास धर्मकीर्ति संरक्षण कोषया अध्यक्ष प्रफुल्ल कमल ताम्राकार पाखें ज्याङ्वले प्रस्तुत याना दीगु लसकुस न्वचू गथे खः अथेहे थन न्ह्य ब्वयागु जुल – सं.

*२०७८ फागुण २१ गते, शनिवार*

**"नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स"**

दकले न्हापां सम्यक सम्बुद्धयात सादर वन्दना, धर्मकीर्ति विहार प्रमुख, धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषया अध्यक्ष शासनधज धम्माचरिय अग्गमहागन्थ वाचक पण्डित श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांयात सादर वन्दना, धर्मकीर्ति विहारया सकल गुरुमांपिन्त वन्दना, शाखा विहारया गुरुमांपिन्त वन्दना, थन उपस्थित सकल गुरुमांपिन्त वन्दना ।

थुगु ज्याभ्वःया मू पाहाँ अतिकं हनेबहःम्ह काठमाडौं महानगर पालिकाया मेयर भाजु श्री विद्यासुन्दर शाक्यजु, वयकःया तिरी मयुजु सुचिता शाक्यजु, उप-मेयर मयुजु हरीप्रभा खड्गी श्रेष्ठजु, २५ वडाया वडा अध्यक्ष श्री नीलकाजी शाक्यजु, १७ वडाया वडा अध्यक्ष श्री नविन मानन्धरजु, १५ वडाया वडा अध्यक्ष श्री इश्वरमान डंगोल अथेहे काठमाडौं महानगर पालिकाया प्रशासकीय प्रमुखजु विभागिय प्रमुखजु, लोकनाथ पौडेलजु, राम थापाजु, सुरज शाक्यजु, अर्चना शाक्यजु, बुद्ध मानन्धरजु, नानीशोभा डंगोलजु ।

कार्यपालिका सदस्य तथा का.म.न.पा. २५ वडा सदस्य रमिता स्थापितजु, स्वकिय सचिव श्री राजेश्वरमान स्थापितजु, का.म.न.पा. २५ वडा सदस्यपिं- राजेश डंगोलजु, डार्विन श्रेष्ठजु अथेहे धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषया पदाधिकारीपिं, धर्मकीर्ति विहारया इकाई, पत्रकार जुपिं, सञ्चारकर्मीजुपिं तथा श्रद्धालु दातापिं व उपासक उपासिकापिन्त जिगु मैत्रीपूर्ण अभिवादन व हनाबना तसे लसुकुस याना च्वना ।

जि आः ईयात सितिं मछोसे थुगु धर्मकीर्ति विहारया बःचा हाकःगु परिचय न्ह्यो ब्वोयत कुतः याय् ।

बि.सं. २०२२ सालय् स्थापना जूगु थुगु धर्मकीर्ति विहार नेपाया थेरवाद विहारत मध्ये येँया मुटुइ लाःगु छगू

**– प्रफुल्ल कमल ताम्राकार**
*अध्यक्ष, धर्मकीर्ति संरक्षण कोष*

विहार खः । धर्मकीर्ति विहार स्थापना जूगु खँल्हाय्बले दकले न्हापां थुगु विहारया संस्थापक भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांया जीवनी छत्वाःचा उल्लेख याय्गु पाय्छी जुइथें ताय्का ।

धम्मवती गुरुमांया गृहस्थीया नां गणेश कुमारी, बौ हर्षमान शाक्य व मां हीरा थकुंया याकः म्ह्याय् खः । १४ वर्षया उमेरे बर्माय् बुद्ध शिक्षा अध्ययनया लागिं छैं नं बिस्यु वंगु खः । बि.सं. २००६ सालय् १५ दँया उमेरे कुशीनगरे प्रव्रजित जुया बिज्यागु जुल । बर्माय् १४ वर्ष तक्कया अध्ययन पूवंका 'शासनधज धम्माचरिय' थें जागु उच्च स्तरया उपाधि हासिल याय्त ताःलागु जुल । थुकिया अर्थ खः "बुद्ध शासनया ध्वाँय् ब्वय्क्यत सक्षम"

नेपालय् शुद्ध बुद्ध धर्म प्रचार प्रसार याय्गु दृढ संकल्प यानाः झिंप्यदँ तक्कया अध्ययन क्वचायका बि.सं. २०२० सालय् बर्मी नागरीक मां गुण गुरुमां पासा ब्वोनाः थःगु दे नेपाः लिहाँ बिज्यात । कलकत्ताय् रत्नमञ्जरी गुरुमां नं नापं लिहाँ बिज्यात । नेपालय् वसपोलपिन्त च्वनेगु थाय्या बन्दोबस्त मजूगुलिं न्हापां यलया हौगलय् धम्मवती गुरुमांया छैं निला तक्क च्वना बिज्यात । अनं लिपा येँया ज्याः बहालय् भाजुरत्न ज्ञानमानया छैं च्वनाः मस्तय्त आखः ब्वंकेगु बुद्ध धर्म स्यने कने थाय्गु ज्या जुल । गुँला लच्छी थाय् थासय् बुद्ध पूजा, धर्म देशना पाखें जन मानसय् तधंगु प्रभाव लाःगु जुल । धम्मवती गुरुमांया धर्म देशनाया लिच्वः कथं धर्म श्रवणयाः वैपिं येँ, यल, ख्वपः, भोटया उपासकोपासिकापिं झं झं बढेजुया वन । उकिं गुरुमांपिं च्वनेत व धार्मिक ज्याभ्वः न्ह्याकेत स्थायी रूपं हे च्वनेत छगू थाय्यागु अति आवश्यक जूगु महसूस जुल ।

जग्गा मालेगु ज्या शुरु जुयातुं च्वन । गुरुमांया

दाजु-किजापिनिला फयांफतले गुरुमांयात थःगु जन्मस्थान यलय् तयगु मनंतुना यलपट्टी जग्गा मालेगु कुतः जूगु खः तर भ्मीगु संस्कार भ्मीगु भाग्य बल्लागुलिं शहरया दथ्वी येँया नघःया श्रीघः लय रत्न बहादुर मालीयागु ६० फिट लम्बाई व ३१ फिट चौडाईया थुगु जग्गा चूलाः वल । दुःखगु खँ धम्मवती गुरुमां १४ वर्ष बर्माय् ब्वनेगु कोचायका नेपा लिहाँ बिज्याबले वसपोलया अबुजु दिवंगत जुयादी धुंकुगु जुयाच्वन । गुरुमांया बाःयागु बचं अनुसार वसपोलया दाजु किजा पिसं थ्व जग्गा न्यायत रु. ३०००/– बिया ग्वाहाली यागु जुल ।

थथे गुरुमांपिं बर्मा नेपा लिहाँ बिज्याना खुला लिपा जग्गा न्याय् फत । हानं विहार दय्केत धेवा मदुगुलिं खुला तक्क अथें च्वने माल । अबले गुरुमांपिंत येँया जनबहाःया तःखा छेँया उपासिका दानलक्ष्मी कंसाकारं थःगु छेँ तःगु जुल ।

अतिकं उत्साही स्वाभिमानी मनोबल बल्लाम्ह धम्मवती गुरुमां पाखेँ प्रभावित उपासकोपासिकापिं विहार दय्केत ग्वाहाली याय्त तत्पर जुयाच्वंगु भ्वलय् असंया लक्ष्मीप्रभा तुलाधर, जमःया केशरीलक्ष्मी कंसाकार (मणीहर्ष ज्योतिया श्रीमती) व दानलक्ष्मी कंसाकार पिनिगु विशेष ग्वाहालिं व उपासकोपासिका पाखेँ वःगु ग्वाहालिं ४२ फिट लम्बाई व २१ फिट चौडाईया छगू तल्लाया विहार निर्माण जुल । बि.सं. २०२२ साल बैशाख २६ गते धर्मकीर्ति विहारया नामं उद्घाटन जुल ।

उगु इलय् थन विहारे न्याम्ह गुरुमांपिं च्वना बिज्याइगु मां गुण गुरुमां, रत्न मञ्जरी गुरुमां, धम्मवती गुरुमां, चमेली गुरुमां व कमला गुरुमां ।

धर्मकीर्ति विहारय् धर्म श्रमणया लागि वैपिं व विभिन्न धार्मिक कार्यक्रम न्ह्याना च्वनीगु जुगुलिं उपासकोपासिकापिं न्हिथं न्हिथं बढे जुजुं वंगुलिं थ्व विहारला तसकं चिकू खनेदत ।

अथेजुया बि.सं. २०२४ सालं डिल्ली बजारया हेराकाजी राजकर्णिकार, बि.सं. २०२५ सालं नन्दलाल जोशी धम्मवती गुरुमांया मां हेराथकुं व किजा मोतिकाजी शाक्यपिनिगु सहयोगं छगू तल्ला थप्य् याय्गु ज्या जुल ।

अथेहे विहारे कोठा थप्य् यायेत, हल दय्केत हेराकाजी राजकर्णिकार, कुलिशरत्न तुलाधर, जुजुरत्न स्थापित अले बि.सं. २०३० सालं जनबहाया हेरादेवी कंसाकार, ज्याठाया ताराशोभा, बि.सं. २०३२ सालं ज्याठाया हर्षरत्न स्थापित व सानुरत्न स्थापित पिनिगु ग्वाहालि दुगु जुल ।

बि.सं. २०३४ सालय् धर्मकीर्ति विहारया भवन अभ्न तधं जुल । जमःया साहु मणिहर्ष ज्योति व केशरीलक्ष्मी कंसाकारया ग्वाहालिं ६०x३१ फिट या जग्गा सहित उत्तरपट्टीया भुईं तल्लाय् तधंक भुतू कोठा व मेगु छगू कोठा निर्माण जुल ।

बि.सं. २०४५ सालय् धम्मवती गुरुमांया परिवार पाखेँ वसपोलया मां हेराथकुँया पुण्यस्मृतिइ उत्तरपट्टी छगू कोठा निर्माण जुल । बि.सं. २०४८ सालय् उत्तर पट्टीया जग्गा दाता साहु मणिहर्ष ज्योति व केशरीलक्ष्मी कंसाकारया पाखेँ छगू तल्ला थप निर्माण जुल ।

धर्मकीर्ति विहार तःकू, तःजाः जुल तर बि.सं. २०२२ सालय् तयातःगु जग ३५ वर्ष लिपा जग बलाइ मखुत धैगु वाःचायकाः श्रद्धालु उपासक द्रब्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहु) बसुन्धरा साहुनी परिवारपाखेँ धर्मकीर्ति विहार भवन पूरा हे थुनाः न्हू कथं निर्माण याय्गु प्रस्ताव वः कथं थुगु विहारया शिलान्यास बि.सं. २०५७ साल पुष २२ गते सम्पन्न जुल । अले निदँ लिपा बि.सं. २०५९ साल मंसिर ७ गते भिक्षु महासंघ पाखेँ पवित्र महापरित्राण पाठ यानाः थुगु धर्मकीर्ति विहार भवन समुद्घाटन जुल ।

आ जिं धर्मकीर्ति विहारया उत्तरपट्टीया धर्मकीर्ति विहार विस्तारीत भवन निर्माणया बारे छकूचा खँ न्ह्योथनेगु कुतः याय् । थुगु धर्मकीर्ति विहारया उत्तरपट्टीया भाग गुगु साहु मणिहर्ष ज्योति कंसाकार पाखेँ जग्गा सहित बि.सं. २०३४ सालय् निर्माण जूगु खः । बि.सं. २०७२ सालय् तः भ्वखाचं थाय् थासय् स्यंगु व टेका तयाः ज्यूँत्यूँ चलय्याना च्वने माःगु जुल । थ्व भ्मन आः बांलाक दय्के दुसा ज्यू धैगु सकसिया मती वनाच्वन ।

बि.सं. २०७६ श्रावण २७ गते उत्तरपट्टी च्वंगु ५ आना जग्गा सहित निगू तल्लाया भवनया लालपूर्जा दिवंगत साहु मणिहर्ष ज्योति व दिवंगत केशरीलक्ष्मीया पुण्य स्मृतिइ वयकःया काय्भाजु पद्म ज्योति, रुप ज्योति, भौपिं मिरा ज्योति, बिना ज्योति, म्ह्याय्पिं कमला, प्रभा, पूर्णशोभा सपरिवार विहारे भ्मायाः अध्यक्ष श्रद्धेय

धम्मवती गुरुमांयात लल्हाःगु जुल ।

थुगुहे जग्गाय् न्हापायागु विहार थुनाः न्हूकथं विहार निर्माणयायग्‌गु लागि यँ महानगरपालिकाय् निवेदन तयागु जुल । महानगरपालिका पाखें ८५ प्रतिशत व धर्मकीर्ति विहार बिस्तारीत भवन निर्माण उपभोक्ता समिति पाखें १५ प्रतिशत खर्च यानाः थुगु विहार निर्माण कार्य याय्‌गु महानगरपालिका पाखें बचं ब्यू कथं थौंया इलय् थुगु भवन क्वचाः मचाः वल ।

बि.सं. २०७७ मंसिर २० गते, शनिवार छगू तःजिगु ज्या भ्वःस यँ महानगरपालिकाया हनेबहःम्ह मेयर भाजु बिद्यासुन्दर शाक्यजु पाखें थुगु भवनया शिलान्यास याना बिज्याःगु खः । दच्छी व स्वला १५ महिना न्ह्यो शिलान्यास जूगु थ्व भवन थौं बि.सं. २०७८ फागु २१ गते शनिवार धर्मकीर्ति विहार बिस्तारित भवनया ल्वहँपौ उलेज्याया ज्याभ्व सुसम्पन्न जूगु जुल ।

थ्व भवन निर्माणया लागि अतिकं कुतः यानाच्वना दिम्ह ई. दीपक मानन्धरजू अले निर्माण संयोजक बिरेन्द डंगोलजु पिंनं थौं अतिकं लयताज्वी धकाः जिं मनं तुना ।

थौं थुगु ज्या भ्वःया मू पाहाँ अतिकं हनेबहःम्ह मेयर भाजु बिद्यासुन्दर शाक्यजु, उप-मेयर हरिप्रभा खड्‌गी श्रेष्ठजू प्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापनयासे लसकुस यानागु जुल ।

अथे हे यँ महानगरपालिका सम्पदा विभाग, वृत्त विभाग, का.म.न.पा. २५ वडा अध्यक्ष, सदस्यपिं १७ वडा, १५ वडा अध्यक्ष व सकल दातापिं, ग्वाहालिमिपिं, पत्रकारजुपिं, सञ्चारकर्मीजुपिं विशेषयाना बोधि टी.भि. परिवार ।

धर्मकीर्ति विहार बिस्तारित भवन या ल्वहँ पौ उलेज्या ज्या भ्वःस भ्रायादिपिं सकसितं दुनुगलं निसें मैत्री पूर्ण लसकुस याना च्वना ।

भवतु सब्ब मंगलम् ।

***पाप कर्म (अकुशल कर्म) कहिल्यै नगर्नु***
***पुण्य (कुशल कर्म) गर्दै जानु ।***
***आफ्नो चित्त (मन) लाई शुद्ध गर्नु ॥***
***यही नै बुद्धको उपदेश हो ।***

**बिश्व मोटर ट्रेडर्स**
**ख-२, ४०८, पुतलिसडक, काठमाडौं, नेपाल ।**
**फोन नं.: ०१-४२३८१४७, ९८५१०५११३१, ९८५१०५११४७**
**e-mail: vishwamotor@gmail.com**

**टोयोटा, मित्सुबिसि, निशान, इसुजु, सुजुकि इत्यादि गाडिका पार्टस्हरूको साथै ब्याट्रि र इन्भर्टरको लागि सम्पर्क गर्नुहोस् ।**

# धर्मकीर्ति विहार बिस्तारित भवन निर्माण उपभोक्ता समितिया प्रतिवेदन
## (बिस्तारित भवन उद्घाटनया ल्वहंपौ उले ज्याझ्वःस न्ह्यब्वःगु)

*प्रस्तुती - सचिव अरुण सिद्धि तुलाधर*

बु.सं. २५६५ ने.सं. ११४२ चिल्लाथ्व तृतीया शनिवाः २०७८-११-२१

**नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स**

वसपोल सम्यक सम्बुद्धयात वन्दना, श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांयात वन्दना, थन बिज्यानाच्वंपिं सकल गुरुमांपिन्त वन्दना ।

*सचिव अरुण सिद्धि तुलाधर*

थौंया मू पाहाँ यँ म.न.पा.या हनेबहम्ह मेयर बिद्यासुन्दर शाक्यजु, बिशेष पाहाँ यँ म.न.पा.या हनेबहम्ह उपमेयर मय्जु हरिप्रभा खड्गी श्रेष्ठजु, उपस्थित वडा अध्यक्षजुपिं, उपस्थित वडा सदस्यजुपिं, उपस्थित यँ म.न.पा.या प्रशासकीय प्रमुखजु, यँ म.न.पा.या विभागीय प्रमुखपिं, उपस्थित कर्मचारीपिं ... अथेहे धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषया सकल मू दुजः व जःपिं, धर्मकीर्तिया थी थी इकाइया प्रतिनिधिपिं, शाखा विहारया प्रतिनिधिपिं, विहारया बिस्तारित भवन निर्माणयात आर्थिक दान यानादीपिं श्रद्धालु दातापिं, पत्रकार पासापिं व उपस्थित सकल उपासक उपासिकापिन्त जिगु हनाबना व ज्वजलपा ।

बि.सं. २०२२ सालं धर्मकीर्ति विहार स्थापना जुयाः ५६दँ तक थी थी थथ्याः क्वथ्याः पार यायां सुथांलाक्क न्ह्यानाच्वंगु इलय् थौं धर्मकीर्ति विहार बिस्तारित भवनया उले ज्याझ्वः जुयाच्वंगु अतिकं लसताया खँ खः ।

बर्मा देसय् बुद्ध शिक्षाया 'सासनधज धम्माचरिय' उत्तिर्ण यानाः बि.सं. २०२० सालं श्रद्धेय मा. गुणवती गुरुमांनापं श्रद्धेय धम्मवती गुरुमां नेपाः लिहाँ बिज्यात । बि.सं. २०२२ सालं वसपोलं थः बौ हर्षमान शाक्यं यँया श्रीघलय् न्याना बिया बिज्याःगु कि.नं. १८७, ०-५-०-१ पाँच आना एक दाम जग्गाय् धर्मकीर्ति विहार स्थापना याना बिज्यात । इलय् ब्यलय् थी थी दातापिसं छिं छिं कथं तँ छाया धर्मकीर्ति विहारया बिस्तार व मर्मत संभार जुयावं वनाच्वंगु इलय् बि.सं. २०५८ सालं श्रद्धालु दाता द्रव्यमान सिंह तुलाधर अर्थात् भाइराजा साहुं पुलांगु भवन फुक्क पियाः जगं निसें न्हूगु भवन दयेका बियादीगु खः । थुगु ई स्वयां न्हापांनिसें थुगु भवनया उत्तरपाखे साहु मणिहर्ष ज्योति कंसाकार व साहुनी केशरी लक्ष्मी कंसाकारपिसं कि.नं. १८५, ०-५-०-० पाँच आना जग्गाय् भवन दयेकाः धर्मकीर्ति विहार व विहारया गुरुमांपिन्त भोगचलन याके बियातःगु खः । लिपा वय्कःपिं साहु साहुनीपिं दिवंगत जुयादी धुंकूसां वय्कःपिनि कुलपुत्रपिं पद्मज्योति कंसाकार व रुपज्योति कंसाकार व कुलपुत्री कमला कंसाकारपिनि धर्म चितं जाःगु श्रद्धां बि.सं. २०७६ सालं उगु पाँच आना जग्गा धर्मकीर्ति विहारया नामय् रजिष्ट्रेशन पास यानाः धर्मकीर्ति विहारयात दान यानादिल । थुगु हे कि.नं. १८५या पाँच आना जग्गा मध्येय् १२७४ बर्ग फीट अर्थात करीव पौने चार आना जग्गा कःघानाः धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोष अन्तर्गत गठन जूगु 'धर्मकीर्ति विहार बिस्तारित भवन निर्माण उपभोक्ता समिति'पाखें निर्माण ज्या जुयाच्वंगु जुल । थुगु निर्माण ज्या थ्यंमथ्यं क्वचाःगुलिं थौं यँ म.न.पा.या हनेबहःम्ह मेयर बिद्यासुन्दर शाक्यजुया ल्हातिं बिस्तारित भवन उलेज्याया ल्वहंपौ अनावरण जूगु जुल ।

थुगु नवनिर्मित भवनया संरचना थुकथं दु :-

- छेलिइ धम्म हल व लिफ्ट क्याबिन
- मातनय् मीटिङ्ग हल, पत्रिकाया अफिस रुम, लिफ्ट क्याबिन व शौचालय

- च्वतय् भोजन शाला व लिफ्ट क्याबिन
- प्यतय् पाहुना क्वथा, परियत्ति कक्षा क्वथा, गरुमांपिनिगु लागी आवास क्वथा, लिफ्ट क्याबिन व शौचालय
- न्यातय् ध्यान हल, गरुमांपिनिगु लागी आवास क्वथा, लिफ्ट क्याबिन व शौचालय
- खुतय्, लिफ्ट क्याबिन, लिफ्टया कन्ट्रोल रुम व तःधंगु कःसि
- न्हय्तय् लः ट्यांकि तयेगु चीधंगु कःसि

हनेबहःपिं सकलें,

कसाः परिवारपिसं कि.नं. १८५या पाँच आना जग्गा धर्मकीर्ति विहारयात दान प्रदान यायेधुंकाः धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषया उपाध्यक्ष दिवंगत भाइराजा साहुया सक्रियताय् बिस्तारित भवन निर्माणया नक्सा वास्तुकला परामर्शपाखें तयार जुयालि वरिष्ठ इन्जिनियर दीपक मानन्धरपाखें रु४,५८,३२,२९९।५३ तकाया अनुमानित लागत तयार जुल। थ्वहे लागत कथं यँ म.न.पा.य् आर्थिक सहयोग माग यानाबलय् उपभोक्ता समितिं १५% तयेगु कथं न्हापांगु चरणय् सम्पदा विभागपाखें १ करोड स्वीकृत जुलसा न्हापांगु चरण क्वचाःगु इलय् तक उपभोक्ता समितियागु रु१४,९९,८७४।७९ तका नापं यानाः रु९२,५९,०७१।६३ तका वःगु जुल। अथेहे ल्यं दनिगु निर्माण ज्या यायेत हाकनं यँ म.न.पा.य् एकमुष्ट अनुदान माग अनुरोध यानागु व यँ म.न.पा.पाखें ३ करोड तका बजेट बिनियोजन जूसां निगूगु चरणया लागिं रु२,१८,२५,८२२।८५ तका स्वीकृत जुयांलि न्हापांगु किस्ता बापत ६०% रकम रु१,३०,९५,०००।- तका वयेधुंकूगु दु व ल्यं दनिगु ४०% रकम फुक्कं ज्या क्वचायेका बीगु खँ यँ म.न.पा. सम्पदा विभागनाप जूगु सम्झौताय् उल्लेख दु। थुकथं यँ म.न.पा.पाखें आःतक प्राप्त जूगु रु२,२३,५४,०७१।६३ तका खःसा थी थी श्रद्धालु दातापिंपाखें नं दान प्राप्त जुयाच्वंगु दु। अले निर्माण ज्याय् आःतक रु२,५३,५६,२२३।४१ तका खर्च जुइधुंकूगु दु। याकनं ज्या सिधयेकेमाः धकाः म्हसिक्कोसिके उधारों निर्माण सामाग्री कयाः व लिपा पुलेगु यानाः मेगु स्रोतपाखें धेवा व्यवस्था यानाः निर्माण क्वचायेकागुलिं यक्कोसित साहु पुलेमानिगु जुल। अथे खःसां छकू निकू चिचिधंगु ज्या व लिफ्ट जडानया ज्या जुयाच्वंगु खँ नं धायेहे माः। थुपिं ज्या नं क्वचायेवं धर्मकीर्ति विहार पूर्ण जुयाः ताःई तक धर्मया कीर्ति ह्वलाच्वनेत ताःलाइगु खँय् सकलसिया बिश्वास दुगु जुल।

थौंया थुगु बिस्तारित भवन उले ज्याभ्वलय् यँ म.न.पा.या हनेबहःम्ह मेयर भाजु बिद्यासुन्दर शाक्यजुयात बिशेषं साधुवाद द्यछायेहे माः। बुद्ध धर्म व श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांप्रति वय्कःया अपार श्रद्धा दुगुलिं थ्व निर्माण ज्या न्ह्याकेत जिमित अःपुगु खः। अथेहे यँ म.न.पा.या उपमेयर मय्जु हरिप्रभा खड्गी श्रेष्ठजु, सम्वन्धित वडा अध्यक्षजुपिं, वडा सदस्यपिं, सम्वन्धित विभागीय प्रमुखपिं व सकल यँ म.न.पा. कर्मचारीपिंसं नं धर्मकीर्ति विहार व धम्मवती गुरुमांया ज्या धालकि भचाहे उसि मचासे इलय् ज्या याना बियादीगुलिं जिमित यक्को हःपाः दुगु जुल। थुकथं हे धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषं जिपिं उपभोक्ता समितियात सम्पूर्ण निर्माणया जिम्मा ब्यूसां प्राविधिक क्षेत्रय् जिमित क्वात्तुक्क ग्वाहालि यानादीम्ह वरिष्ठ इन्जिनियर भाजु दीपक मानन्धर व निर्माण संयोजक बिरेन्द्र डंगोलजुपिंप्रति उपभोक्ता समिति कृतज्ञ जुयागु जुल। थुकथं हे प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रुपं ग्वाहालि यानादीपिं सकलप्रति नं कृतज्ञ जुयागु जुल।

छगू तःजिगु व च्वन्ह्याःगु प्रतिष्ठित संस्था 'धर्मकीर्ति विहार'या बिस्तारित भवन निर्माण थेंजाःगु महत्वपूर्ण ज्या यायेत गठन जूगु 'धर्मकीर्ति विहार बिस्तारित भवन निर्माण उपभोक्ता समिति'या सचिव जुया ज्या यायेगु अवसर बिया बिज्याःगुलिं अतिकं हनेबहःम्ह सासनधज धम्माचरिय, अग्गमहागन्थवाचक पण्डित, नेपाःया भाषाथुवाः श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांप्रति कृतज्ञ जुसे वसपोलयात सादर वन्दना याना। नापं धर्मकीर्तिया सकल गुरुमांपिं व सकल जःपिंप्रति नं कृतज्ञ जुसे साधुवाद द्यछाना।

भवत्तु सब्ब मंगलं

## धर्मकीर्ति विहारमा प्रव्रजित गुरुमांहरूबाट दिनभर महापरित्राण पाठ

*सामूहिक पाठ गर्नुहुँदै प्रव्रजित गुरुमांहरू*

*२०७८ फागुण ९ गते, सोमवार*
*स्थान- धर्मकीर्ति विहार, धम्महल*

यसदिन धर्मकीर्ति विहार धम्महलमा प्रव्रजित गुरुमांहरूको तर्फबाट दिनभर महापरित्राण पाठ सम्पन्न गरियो । ज्याठा निवासी उपासिका मनोरमा, सुवर्णसागर, रेणु लगायत सपरिवारको तर्फबाट आयोजित यस महापरित्राण पाठ कार्यक्रममा भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांबाट पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भई उहाँको अगुवाईमा सामूहिक पाठ शुरु भएको थियो । सो पश्चात् युगल पाठ शुरु भएको थियो ।

आयोजक परिवारले उहाँका दिवंगत बुबा बुद्धिरत्न तुलाधर, माता न्हुछे माया तुलाधर लगायत दिवंगत हुनुभएका परिवारका अन्य सदस्यहरूको गुणानुस्मरण गरी उहाँहरूको सुगति एवं निर्वाण कामना गर्दै सबै प्राणीहरूको लागि मंगल कामना गरी परित्राण पाठको आयोजना गरिएको थियो ।

यस कार्यक्रममा भिक्षुणी धम्मवती गुरुमां र सुजाता गुरुमांले धर्मदेशना गर्नुभएको थियो ।

यस महापरित्राण पाठमा आमन्त्रित सबै प्रव्रजित गुरुमांहरूलाई जलपान र भोजन दान पछि दाता परिवारले गुरुमांहरूलाई यथा श्रद्धा दान प्रदान गरी पुण्य सञ्चय गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रमको अन्त्यमा पुण्यानुमोदन गरी कार्यक्रम समापन गरिएको थियो । ✦

## धर्मकीर्ति विहार विस्तारित भवन उद्घाटन

*२०७८ फागुण २१ गते, शनिवार*
*स्थान- धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नःघ*

यसदिन धर्मकीर्ति विहारको विस्तारित भवन (उत्तर मोहोडा तर्फको भवन) काठमाडौं महानगरपालिकाका मेयर विद्या सुन्धर शाक्यबाट उद्घाटन भएको छ । उहाँले यस विहारको शिलापत्र अनावरण गरी विस्तारित भवन उद्घाटन गर्नुभएको थियो ।

काठमाडौं महानगरपालिका एवं अन्य श्रद्धालु दाताहरूको आर्थिक सहयोगबाट निर्माण भएको यस विहार निर्माणार्थ बि.सं. २०७७ साल मंसिर २०

*विस्तारित भवनमा प्रवेश गर्नको लागि रीवन काटी उद्‌घाटन गर्नुहुँदै मेयरज्यू*

गतेका दिन मेयर शाक्यले शिलान्यास गर्नुभएको थियो । भवन निर्माणका लागि का.म.न.पा.ले प्रथम चरणको अनुदानको रूपमा रु. १ करोड रकम प्रदान गरिएको थियो भने दोस्रो चरणको अनुदान रु. १ करोड ३० लाख ९५ हजार रुपैयाँ प्रदान गरिसकेको छ । स्मरणिय छ, यस भवन निर्माणको लागि का.म.न.पा. सम्पदा तथा पर्यटन विभागको तर्फबाट ८५% रकम आर्थिक सहयोग प्रदान गरिने गरी उक्त भवन निर्माण कार्य थालनी भएको थियो । यस बाहेक नपुग रकम विहारका श्रद्धालु दाता उपासक उपासिकाहरूको तर्फबाट प्राप्त चन्दा रकमबाट यस भवन निर्माण भएको छ ।

भिक्षुणी धम्मवतीको सभापतित्व एवं काठमाडौं महानगर पालिकाका मेयर श्री विद्या सुन्दर शाक्यको प्रमुख अतिथित्वमा सञ्चालित यस भवन उद्‌घाटन कार्यक्रममा उपमेयर हरीप्रभा खड्गी श्रेष्ठ एवं मेयरज्यूकी श्रीमती सुचिता शाक्य विशेष अतिथि रहनु भएका थिए ।

यसरी नै यस कार्यक्रममा अतिथिको रूपमा सहभागी हुनुभएका महानुभावहरू यसरी हुनुहुन्थ्यो–

का.म.न.पा. २५ वडा अध्यक्ष श्री नीलकाजी शाक्य

का.म.न.पा. विभागीय प्रमुख लोकनाथ पौडेल

का.म.न.पा. विभागीय प्रमुख राम थापा

का.म.न.पा. विभागीय प्रमुख सुरज शाक्य

का.म.न.पा. निर्देशक नानी शोभा डंगोल

का.म.न.पा. कार्यपालिका सदस्य तथा २५ वडाका सदस्य रमीता स्थापित

का.म.न.पा. मेयरज्यूका स्वकीय सचिव राजेश्वरमान स्थापित

का.म.न.पा. २५ वडाका सदस्यहरू, राजेश डंगोल, डार्विन श्रेष्ठ

धर्मकीर्ति विहार विस्तारित भवन निर्माण उपभोक्ता समितिका कार्यकारिणी सदस्यहरू ।

भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांले पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भएको उक्त कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि श्री विद्या सुन्दर शाक्य, विशेष अतिथि उपमेयर श्री हरीप्रभा खड्गी, मेयरज्यूकी श्रीमती सुचिता शाक्य एवं २५ वडा अध्यक्ष नीलकाजी शाक्यले पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी कार्यक्रम उद्‌घाटन गर्नुभएको थियो ।

धर्मकीर्ति संरक्षण कोषका सदस्य मदनरत्न मानन्धरले सञ्चालन गर्नुभएको यस उद्‌घाटन कार्यक्रममा कोषका सचिव प्रफुल्ल कमल ताम्राकारले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्ने क्रममा भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांको संक्षिप्त जीवनी प्रस्तुत गर्नुहुँदै धर्मकीर्ति विहार स्थापना गर्ने कार्यक्रममा गुरुमांको के कस्तो योगदान एवं भूमिका रह्यो भन्ने विषयमा विवरण उल्लेख गर्नुभएको थियो ।

यही सिलसिलामा धर्मकीर्ति संरक्षण कोषका सह-कोषाध्यक्ष अरुणसिद्धि तुलाधरले यस विस्तारित भवन निर्माण कार्यको प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नुहुँदै उक्त भवनको विवरण प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांले का.म.न.पा.का मेयर एवं उप-मेयरबाट यस भवन निर्माण कार्यका लागि पुऱ्याउनु भएको योगदानलाई कदर गर्नुहुँदै साधुवाद पत्र प्रदान गर्नुभएको थियो ।

मन्तव्य व्यक्त गर्ने क्रममा मेयरज्यू

मन्तव्य व्यक्त गर्ने क्रममा उपमेयरज्यू

यसको साथै उहाँले भवन निर्माणार्थ आवश्यक योगदान पुऱ्याउनुभएका व्यक्तिहरूलाई स्वयम्भू चैत्य उपहार प्रदान गर्नुभएको थियो ।

मन्तव्य व्यक्त गर्ने सिलसिलामा विशेष अतिथि उपमेयर हरीप्रभा खड्गी श्रेष्ठले सम्पदा नै नेपालको पहिचान भएको कारणले यस पहिचानलाई उजागर र संरक्षण गर्नु हाम्रो जिम्मेवारी रहेको छ। त्यसैले का.म.न.पा.ले नेपालको सम्पदा जगेर्ना गर्नको लागि मेयर, उपमेयर लगायत का.म.न.पा.का सम्वन्धित कर्मचारीहरूले जतिपनि योगदान पुऱ्याउन सफल भए, त्यसको पछाडि उदृश्य रूपमा परिवारका सदस्यहरूको पनि विशेष भूमिका रहेको विषयलाई प्रस्ट्याउनु भयो ।

यसरी नै प्रमुख अतिथि विद्या सुन्दर शाक्यले मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै नेपालको सम्पदा बचाउने क्रममा काठमाडौं महानगर पालिकाले जुन नीति अपनाइरहेको छ, उक्त नीति सफल पार्नको लागि धर्मकीर्ति विहारले यस विहारको विस्तारित भवन निर्माणार्थ सहयोग गर्ने मौका प्रदान गरेकोमा खुशी व्यक्त गर्नुभयो । यसरी नै का.म.न. पालिकाले देशको विभिन्न महत्वपूर्ण स्थानहरूमा सम्पदा संरक्षण गर्ने कार्यमा अग्रसर भइरहँदा कयौं बाधा अड्चन र अवरोधहरू आए पनि त्यसलाई साहस जुटाई हटाउँदै आफ्नो लक्ष पूरा गर्नपाएकोमा गौरवान्वित भएको विषय उल्लेख गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा धर्मकीर्ति विहार विस्तारित भवन उपभोक्ता समितिका सदस्य दानवती गुरुमांले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रमको अन्त्यमा भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांले सभापतिको आशनबाट आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै भन्नुभयो– **"रूपं जीरति मच्चानं नाम गोत्तं नजीरति"**

अर्थात्– यस संसारमा हाम्रो शरीर त नित्य छैन नाश हुँदै गइरहेको छ प्रतिक्षण । तर यही शरीरको आधार लिई हामीले जति पनि असल कार्यहरू गर्छौं ती कार्यको सुकीर्ति भने अजर अमर भएर बाँकी रहने गर्छ ।

हाम्रो देश नेपालको अमूल्य सम्पदाहरू सुरक्षा गर्नको लागि का.म.न.पा.ले जति पनि नीति नियमहरू निर्माण गरी सरकारी स्तरबाट नै सहयोग गर्दै जिर्णोद्धार कार्यहरूलाई अगाडि बढाउँदै गएको छ, अति सराहनीय कार्य हो यो । किनभने राष्ट्रिय सम्पदाहरू नै राष्ट्रको इज्जत हो । देशको इज्जत रक्षा गर्नु देशका जनताहरूको पनि कर्त्तव्य हो । यो कर्त्तव्य पालन गर्नको लागि सरकारी स्तरबाट नै टेवा पुऱ्याइदिनु ज्यादै प्रशंसनिय कार्य हो । यस असल कार्य गरेवापत काठमाडौं महानगर पालिकाको

योगदान उल्लेखित शिलापत्रले मेयर, उपमेयर एवं यस कार्यमा सम्वन्धित कर्मचारीहरूको नाम नमेटिने गरी अमर बनाइसकेको छ ।

उदाहरणको लागि धर्मकीर्ति विहार धर्म प्रचार गरी मानिसहरूको लागि मानसिक सुख प्राप्त गर्नको लागि बुद्ध शिक्षा सिकाउने स्थल हो । यस विहारको विस्तारित भवन निर्माणार्थ का.म.न.पा. लगायत अन्य दाताहरूले आर्थिक सहयोग गरी ठूलो योगदान प्रदान गर्नुभएको छ । यस सराहनीय योगदानलाई विहारको भित्तामा स्थापित शीलापत्रले प्रष्टाइरहेको छ । जबसम्म यो शीलापत्र रहनेछ, तबसम्म यस शीलापत्रले का.म.न.पा.को कीर्तिलाई सबैको सामु प्रस्तुत गरीनै रहनेछ । यसरी नै अन्य दाताहरूको नाम उल्लेखित शीलापत्र पनि पछि स्थापना गरिने नै छ ।

त्यति मात्र होइन का.म.न.पा.ले देशका अमूल्य सम्पदाहरूको सुरक्षा गरेको कार्यले नेपालको पर्यटन स्थलहरूको विकास भइरहेको छ । जब पर्यटकीय स्थलको विकास हुन्छ, तब नेपालको आयश्रोत बृद्धि गर्न यसले सहयोग पुगिरहेको हुन्छ । त्यसैले हामीले का.म.न.पा.को यस महत्वपूर्ण कार्यलाई सराहना गर्न अत्यावश्यक छ ।

*मेयरज्यूलाई प्रदान गरिएको साधुवाद पत्र*

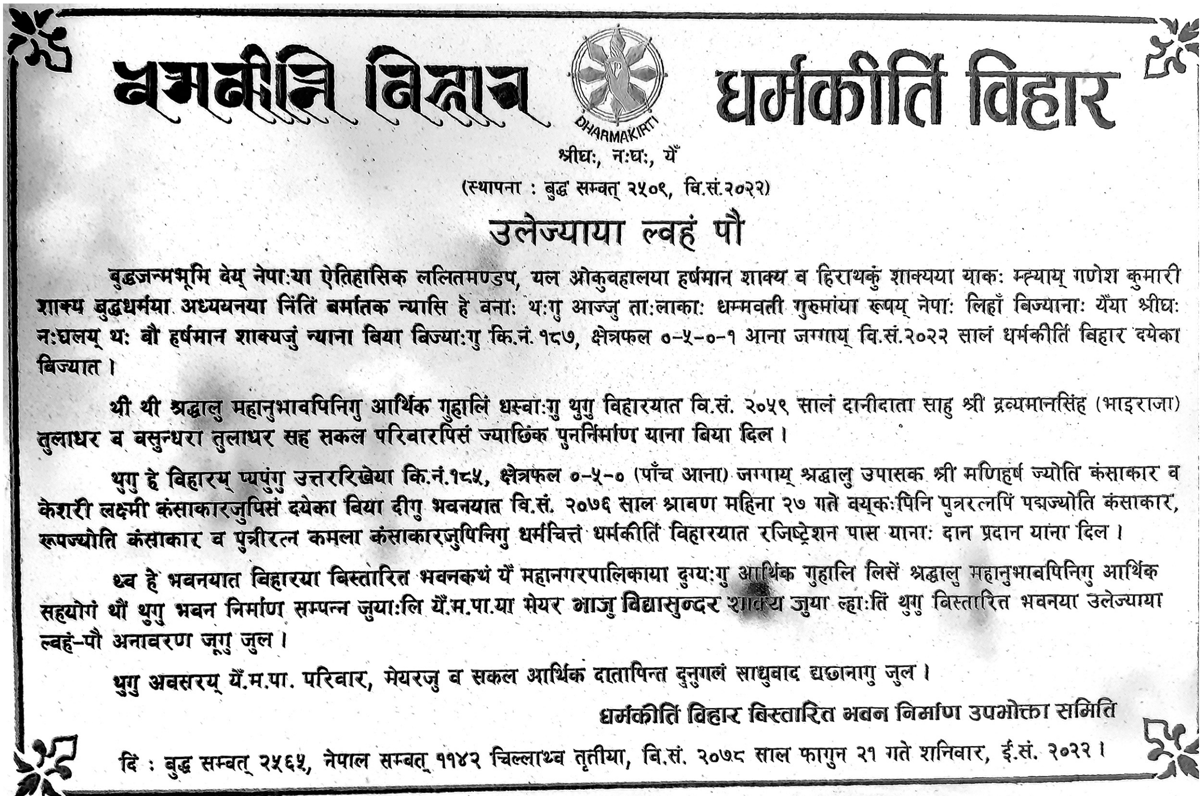

धर्मकीर्ति विहार

DHARMAKIRTI

श्रीघः, नःघः, यैँ

(स्थापना : बुद्ध सम्वत् २५०९, वि.सं.२०२२)

उलेज्याया ल्वहं पौ

बुद्धजन्मभूमि देय् नेपाःया ऐतिहासिक ललितमण्डप, यल ओकुवहालया हर्षमान शाक्य व हिराथकुं शाक्यया याकः म्ह्याय् गणेश कुमारी शाक्य बुद्धधर्मया अध्ययनया निंतिं बर्मातक न्यासि हे वनाः थःगु आज्जु ताःलाकाः धम्मवती गुरुमांया रूपय् नेपाः लिहाँ बिज्यानाः यैँया श्रीघः नःघलय् थः बौ हर्षमान शाक्यजुं न्याना बिया बिज्याःगु कि.नं.१८७, क्षेत्रफल ०-५-०-१ आना जग्गाय् वि.सं.२०२२ सालं धर्मकीर्ति विहार दयेका बिज्यात ।

थी थी श्रद्धालु महानुभावपिनिगु आर्थिक गुहालिं धस्वाःगु थुगु विहारयात वि.सं. २०५९ सालं दानीदाता साहु श्री द्रव्यमानसिंह (भाइराजा) तुलाधर व वसुन्धरा तुलाधर सह सकल परिवारपिसं ज्याछिंक पुनर्निर्माण याना बिया दिल ।

थुगु हे विहारय् प्यपुंगु उत्तररिखेया कि.नं.१८५, क्षेत्रफल ०-५-० (पाँच आना) जग्गाय् श्रद्धालु उपासक श्री मणिहर्ष ज्योति कंसाकार व केशरी लक्ष्मी कंसाकारजुपिसं दयेका बिया दीगु भवनयात वि.सं. २०७६ साल श्रावण महिना २७ गते वय्कःपिनि पुत्ररत्नपिं पद्मज्योति कंसाकार, रूपज्योति कंसाकार व पुत्रीरत्न कमला कंसाकारजुपिनिगु धर्मचित्तं धर्मकीर्ति विहारयात रजिष्ट्रेशन पास यानाः दान प्रदान याना दिल ।

थ्व हे भवनयात विहारया बिस्तारित भवनकथं यैँ महानगरपालिकाया दुग्यःगु आर्थिक गुहालि लिसें श्रद्धालु महानुभावपिनिगु आर्थिक सहयोगं थौं थुगु भवन निर्माण सम्पन्न जुयाःलि यैँ.म.पा.या मेयर भाजु विद्यासुन्दर शाक्य जुया ल्हाःतिं थुगु बिस्तारित भवनया उलेज्याया ल्वहं-पौ अनावरण जूगु जुल ।

थुगु अवसरय् यैँ.म.पा. परिवार, मेयरजु व सकल आर्थिक दातापिन्त दुनुगलं साधुवाद द्यछानागु जुल ।

धर्मकीर्ति विहार बिस्तारित भवन निर्माण उपभोक्ता समिति

दिं : बुद्ध सम्वत् २५६५, नेपाल सम्बत् ११४२ चिल्लाथ्व तृतीया, वि.सं. २०७८ साल फागुन २१ गते शनिवार, ई.सं. २०२२ ।

*विस्तारित भवनमा राखिएको शीलापत्र*

धर्मकीर्ति विहार

DHARMAKIRTI

श्रीघः, नःघः, यैँ

(स्थापना : बुद्ध सम्वत् २५०९, वि.सं.२०२२)

साधुवाद -पौ

हनेबहःम्ह उपमेयर मय्जु हरिप्रभा खड्गी श्रेष्ठजु,
काठमाडौं (यैँ) महानगरपालिका, यैँ ।

बुद्धजन्मभूमि देय् नेपालय् थेरवाद बुद्धसासनया पुनर्जागरणं लिपा थनया जनसाधारणपिन्त शुद्ध बुद्धधर्मया जलं खयेकेगु तातुनाः बर्माय् 'सासनधज धम्माचरिय' उपाधि प्राप्त यानाः नेपाः लिहाँ बिज्याःम्ह श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांया कुतलं थुगु धर्मकीर्ति विहार वि.सं. २०२२ सालं धस्वात ।

वि.सं. २०५९ सालं पुनर्निर्माण जूगु थुगु हे विहारया उत्तररिखे श्रद्धालु दातापिं पद्मज्योति कंसाकार, रुपज्योति कंसाकार व कमला कंसाकारपिसं दान प्रदान यानादीगु कि.नं. १८७, क्षेत्रफल ०-५-० (पाँच आना) जग्गाय् न्हूगु विस्तारित भवन निर्माणया निति यैँ महानगरपालिकापाखें दुग्यःगु आर्थिक गुहालि प्राप्त यायेत छिसं तःधंगु गुहालि याना दीगुलिं थौं थुगु भवन निर्माण सम्पन्न जुयाःलि यैँ.म.पा.या मेयर श्री विद्यासुन्दर शाक्यजु पाखें थुगु भवनया उलेज्याया ल्वहं पौ अनावरण जूगु लसताय् थुगु साधुवाद-पौ द्यछानागु जुल ।

छिस्करया ताआयु, भिंउसाँय व उत्तरोत्तर उन्नति प्रगतिया न कामना याना ।

(भिक्षुणी धम्मवती)
अध्यक्ष
धर्मकीर्ति विहार

(अजय रत्न स्थापित)
कोषाध्यक्ष
उपभोक्ता समिति

(प्रफुल्ल कमल ताम्राकार)
अध्यक्ष
उपभोक्ता समिति

दिं : बुद्ध सम्वत २५६५, नें सं. ११४२ चिल्लाथ्व तृतीया, वि.सं. २०७८ साल फागुन २१ गते शनिवार, ई.सं. २०२२

*उपमेयरज्यूलाई प्रदान गरिएको साधुवाद पत्र*

# धर्मकीर्ति विहारमा भिक्षु महासंघबाट दिनभर महापरित्राण पाठ

*मण्डप भित्र सामूहिक पाठ गर्नुहुँदै भिक्षु संघ*

*महापरित्राण पाठ कार्यक्रममा सहभागी हुनुभएका भिक्षु संघ*

*२०७८ फागुण २५ गते*
*स्थान- धम्महल, धर्मकीर्ति विहार*

यसदिन धर्मकीर्ति विहारका आवासिय गुरुमां खेमावती प्रव्रजित हुनुभएको ३५ वर्ष पूरा भएको शुभ उपलक्ष्यमा स्वयं उहाँ गुरुमांले नै आयोजना गर्नुभएको कार्यक्रममा भिक्षु महासंघबाट दिनभर महापरित्राण पाठ सम्पन्न भएको छ ।

भिक्षु कोलितले पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भई शुरु गरिएको उक्त कार्यक्रममा उहाँले नै धर्मदेशना पनि गर्नुभएको थियो । त्यसपछि सामूहिक महापरित्राण पाठ गरी सो पश्चात् युगल पाठ शुरु गरियो ।

उक्त कार्यक्रममा आमन्त्रित भिक्षु एवं भिक्षुणी गुरुमांहरूलाई जलपान, भोजन दान पश्चात् कार्यक्रम आयोजक खेमावती गुरुमांका परिवार एवं कार्यक्रममा आमन्त्रित उपासकोपासिकाहरूले पनि सश्रद्धा दान प्रदान गरी पुण्य सञ्चय गर्नुभएका थिए ।

अन्त्यमा पुण्यानुमोदन गरी कार्यक्रम समापन गरियो ।

# धर्मकीर्ति बसुन्धरा विहारमा प्रव्रजित भिक्षुणी गुरुमांहरूबाट दिनभर अभिधर्म पाठ सम्पन्न

*धम्मसङ्गणी र कथावत्थु पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू*
*पञ्ञावती र दानवती*

*विभङ्ग र यमक पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू*
*त्यागवती र वीर्यवती*

*धातुकथा र पट्ठान पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू*
*धम्म विजया र सुमना*

*पुग्गल पञ्ञती पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू*
*सुनन्दावती र प्रीतिवती*

*२०७८ माघ २९ गते, शनिवार*

यसदिन धर्मकीर्ति बसुन्धरा विहारको आयोजनामा प्रव्रजित भिक्षुणी गुरुमांहरूको तर्फबाट दिनभर अभिधर्म पाठ सम्पन्न गरिएको छ।

भगवान् बुद्धद्वारा ४५ वर्षसम्म धर्म प्रचार गर्नुभएको बुद्ध शिक्षालाई त्रिपिटकको रूपमा यसरी विभाजन गरिएको छ –

(१) सूत्र पिटक (२) अभिधर्म पिटक र (३) विनय पिटक

यी तीनवटा पिटकहरू मध्ये प्रमुख एवं महत्वपूर्ण पिटक हो अभिधर्म पिटक। हाम्रो मनको विषयमा विश्लेषण गरिएको बुझ्न र बुझाउन कठिन भएको यस पिटक चाँडै लोप हुन सजिलो हुन्छ भनिएको छ। त्यसैले यस्तो अमूल्य ज्ञान लोप हुन नदिने मनसायले भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांले अभिधर्म पिटक समय-समयमा पाठ गर्न र गराउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहनु नै पर्ने सल्लाह दिनुभएको छ। उहाँको यो अमूल्य सुझावलाई

मनन गर्दै धर्मकीर्ति बसुन्धरा विहारले आज (२०७८ माघ २९ गते, शनिवार) प्रव्रजित गुरुमां भिक्षुणी संघबाट दिनभर अभिधर्म पाठ गरिएको छ ।

यसदिन अभिधर्मको महत्व र कस्तो चित्तले कस्तो काम गऱ्यो भने के कस्ता परिणाम प्राप्त हुँदो रहेछ भन्ने विषयमा अभिधर्ममा उल्लेख भएनुसारको विवरण प्रस्तुत गर्नुहुँदै भिक्षुणी वीर्यवती गुरुमांले धर्मदेशना गर्नुभयो ।

यसदिन अभिधर्म पाठ गर्नुहुने भिक्षुणी गुरुमांहरूको विवरण यसरी रहेको छ –

| क्र. सं. | अभिधर्म पाठ | पाठ गर्नुहुने गुरुमांहरू |
|---|---|---|
| १ | धम्मसङ्गणी | पञ्ञावती, दानवती |
| २ | विभङ्ग | त्यागवती, वीर्यवती |
| ३ | धातुकथा | धम्मविजया, सुमना |
| ४ | पुग्गलपञ्ञती | सुनन्दावती, प्रीतिवती |
| ५ | कथावत्थु | पञ्ञावती, दानवती |
| ६ | यमक | त्यागवती, वीर्यवती |
| ७ | पट्ठान | धम्मविजया, सुमना |

कार्यक्रममा सहभागी भिक्षुणी गुरुमांहरू लगायत सहभागी उपासक उपासिकाहरूलाई धर्मकीर्ति बसुन्धरा विहारबाट जलपान र भोजनको व्यवस्था मिलाईको थियो भने उपस्थित सबै भिक्षुणी गुरुमांहरूलाई दान प्रदान गरी पुण्य सञ्चय गरिएको थियो । कार्यक्रमको अन्त्यमा पुण्यानुमोदन गरी कार्यक्रम समापन गरिएको थियो ।

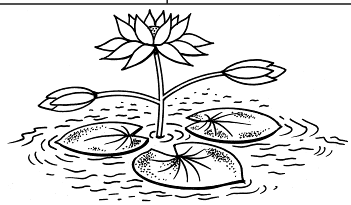

**अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो**
**उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो**

*जन्म :*
बि.सं. १९८९

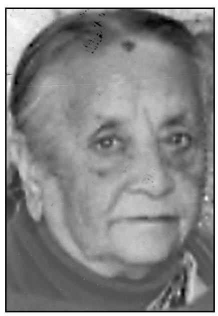

*दिवंगत :*
बि.सं. २०७८

## **दिवंगत सुश्री पद्मा बज्राचार्य**, क्वाःबहाः, काठमाडौं

धर्मकीर्ति पत्रिकाका विशेष सदस्य **पद्मा बज्राचार्य** ८९ वर्षको उमेरमा दिवंगत हुनुभयो । यस दुःखद् घडीमा उहाँका परिवारजनले संसारको त्रिलक्षण स्वभावलाई बुझी धैर्य धारण गर्न सकुन् भनी कामना गर्छौं । दिवंगत पद्मा बज्राचार्यलाई सुगति सहित निर्वाणको हेतु प्राप्त होस् भन्ने कामनाका साथ पुण्यानुमोदन गर्दछौं ।

# **धर्मकीर्ति पत्रिका परिवार**

धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नघः, काठमाडौं

# जवनवती गुरुमांको प्रव्रजित जीवन ४२ वर्ष पूरा भएको शुभ उपलक्ष्यमा सामूहिक महापरित्राण पाठ

*कार्यक्रममा मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै जवनवती गुरुमां*

*२०७८ फागुण ७ गते, शनिवार*
*स्थान- धर्मकीर्ति विहार, धम्महल*

शासनधज धम्माचरिय जवनवती गुरुमां प्रव्रजित हुनुभएको ४२ वर्ष पूरा भएको शुभ उपलक्ष्यमा यसदिन प्रव्रजित भिक्षुणी गुरुमांहरूको तर्फबाट जवनवती गुरुमांको आयु आरोग्य एवं निरोगी कामना गर्दै उहाँको तर्फबाट बुद्धशासनको लागि अझ दरिलो योगदान प्राप्त हुनेछ भन्ने कामना गर्दै सामूहिक महापरित्राण पाठ गरिएको छ। स्मरणिय छ यस सामूहिक महापरित्राण पाठ एवं देवदहमा निर्माण भइरहेको यशोधरा विहारको लागि चीवर दान कार्यक्रम जवनवती गुरुमांले नै आयोजना गर्नुभएको हो।

यस कार्यक्रमको प्रमुख लक्ष्य अनुसार जवनवती गुरुमांको प्रव्रजित जीवन ४२ वर्ष पूरा भएको शुभ-उपलक्ष्यमा उहाँका परिवार सदस्यहरूबाट प्रव्रजित गुरुमांहरूलाई १०९ वटा चीवर दान गर्नुभएका थिए। प्रति चीवरको मूल्य रु. १२००/- का दरले १०९ वटा चीवरको मूल्य जम्मा रु. १,३०,८००/- (एकलाख तीसहजार आठसय रुपियाँ) अन्तर्राष्ट्रिय भिक्षुणी संघको तर्फबाट देवदहमा निर्माण भइरहेको यशोधरा विहार (स्थाई भिक्षुणी आवास गृह) को लागि चन्दा प्रदान गरिएको छ। भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांले पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भई शुभारम्भ गरिएको यस कार्यक्रममा उहाँले जवनवती गुरुमांको प्रव्रजित जीवन ५० वर्ष पुगेपछि पनि भव्य रूपमा मनाउन सकुन् भनी शुभकामना व्यक्त गर्नु हुँदै प्रव्रजित जीवनको महत्व विषयमा धर्मदेशना गर्नुभयो।

कार्यक्रममा श्रद्धालु दाताहरूको तर्फबाट देवदह नगरपालिका वडा नं. ७, सितलनगरमा निर्माण हुँदै गरेको (स्थायी भिक्षुणी आवास गृह) यशोधरा विहारको लागि रु. ३०,०००/- चन्दा सहयोग पनि प्रदान गर्नुभयो।

सामूहिक पाठ गर्नुभएका प्रव्रजित भिक्षुणी गुरुमांहरूलाई जवनवती गुरुमां एवं उहाँको परिवारबाट यथाश्रद्धा दानप्रदान गरेपछि अन्त्यमा पुण्यानुमोदन गरी कार्यक्रम समापन गरिएको थियो।

यही कार्यक्रममा धर्मकीर्ति विहार विस्तारित भवनका लागि उपासक दिनेश रत्न, मीनु बज्राचार्यको तर्फबाट सिलिङ्ग पंखा १० वटा र भित्ते पंखा २ वटा पनि दान गर्नुभई पुण्य सञ्चय गर्नुभएका थिए। ✦

# दिवंगत उप्पलवण्णा गुरुमांको अन्त्येष्ठी

बि.सं. १९९६ सालमा माता बेटीमाया, पिता चीधीकाजी शाक्यको कोखबाट जेष्ठ सुपुत्रीको रूपमा पाटनको नागबहालमा जन्मनु भएकी चिनी शाक्य बि.सं. २०१६ सालमा २० वर्षको उमेरमा बर्माको मोलमिन सहरस्थित खेमाराम विहारमा गुरु दो पञ्ञाचारी गुरुमांबाट केश कटाई सैमामा विहारका प्रमुख उ कुण्डल महास्थविरबाट प्रव्रज्या शील प्रार्थना गर्नुभई प्रव्रजित गुरुमां हुनुभयो । प्रव्रजित गुरुमां हुनुभएपछि उहाँको नाम उप्पलवण्णा रहन गयो ।

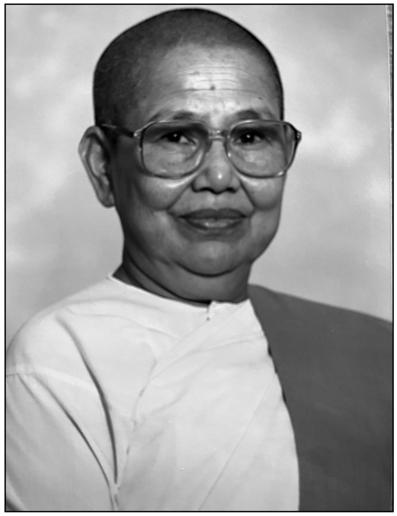

*दिवंगत उप्पलवण्णा गुरुमां*

६ वर्षसम्म बर्मामा रहनुभई उहाँले बर्मी भाषा, पाली भाषा सिक्नु भयो । बर्मामा बुद्ध शिक्षा अध्ययन गर्नुका साथै ध्यान भावना पनि अभ्यास गरी बि.सं. २०२२ सालमा नेपाल फर्कनु भयो । नेपालमा रहँदा उहाँले अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारा सञ्चालित बौद्ध परियत्ति शिक्षा सद्धम्म कोविद सम्मको परीक्षा उत्तिर्ण गर्नुभएको कुरा उल्लेख गरिएको छ ।

बुद्ध शिक्षा अध्ययन र अभ्यासका साथै आफ्नो जीवन ६ दशक भन्दा बढी बुद्ध शासनिक कार्यक्रममा समर्पित हुँदै यही बि.सं. २०७८ साल फागुन १३ गते शुक्रवारका दिन उहाँ देहावसान हुनुभयो ।

उप्पलवण्णा गुरुमांले बुद्ध शासनिक क्षेत्रमा गर्नुभएको अमूल्य योगदानलाई कदर गरी उहाँको पार्थिव शरीरलाई फागुन १३ गते शुक्रवार उहाँकै विहार सन्ति सुखावास चाकुपाटमा अन्तिम दर्शनका लागि राखियो । फागुन १४ गते, शनिवार दिनभर विश्वशान्ति विहार नयाँ बानेश्वरको धम्महलमा राखी भिक्षुसंघ लगायत प्रव्रजित, भिक्षुणी गुरुमांहरूको संघबाट मैत्री सूत्र अनत्तलक्खण सूत्र र मरणानुस्मृति सूत्र पाठ गरिएको थियो ।

फागुण १५ गते, आइतवार विश्वशान्ति विहार धम्महलमा उप्पलवण्णा गुरुमांकी शिष्या अग्गत्राणी गुरुमांले गुरुमांको संक्षिप्त जीवनी प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । त्यसपछि प्रव्रजित गुरुमांहरूको समूहले उहाँको पार्थिव शरीरमा श्रद्धाञ्जली अर्पण गरियो । सो पश्चात् भिक्षुसंघ एवं प्रव्रजित भिक्षुणी गुरुमांहरूको संघबाट सामूहिक परित्राण पाठ गरियो । उक्त कार्यक्रममा गुरुमांको भान्जी सुचिता शाक्यले शान्ति सुखावास विहारको तर्फबाट श्रद्धाञ्जली अर्पण गरियो ।

अखिल नेपाल भिक्षुसंघको प्रतिनिधित्व गर्नुहुँदै भिक्षु धम्मशोभन महास्थविरबाट श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्नुभएपछि भिक्षु बोधिशेन महास्थविरले ओवाद उपदेश दिनुभएको उक्त कार्यक्रममा उप्पलवण्णा गुरुमांका शिष्यहरूबाट भिक्षुसंघलाई चीवरदान गरिएको थियो । कार्यक्रम भिक्षु निग्रोधले सञ्चालन गर्नुभएको थियो ।

सो पश्चात् गुरुमांको शवयात्रा विश्वशान्ति विहारबाट शुरु भई उहाँको पार्थिव शरीरलाई शंखमूल घाटमा पुऱ्याइयो । भिक्षु महासंघ, प्रव्रजित भिक्षुणी गुरुमांहरूको संघ लगायत श्रद्धालु उपासकोपासिकाहरूको समूहले विश्वशान्ति विहार देखि संखमूल घाटसम्म पैदल यात्रा गरी उहाँको पार्थिव शरीरलाई श्रद्धाञ्जली अर्पण गरेका थिए ।

शंखमूल घाटमा भिक्षु बोधिशेन महास्थविरबाट पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भएपछि भिक्षु संघबाट परित्राण पाठ गरियो । सो पश्चात् गुरुमांको परिवारजनबाट दिवंगत गुरुमांको पुण्यस्मृतिमा भिक्षु महासंघलाई पंशुकुल दान गरियो । गुरुमांको पुण्यस्मृतिमा संघनायक बोधिसेन महास्थविरबाट उहाँको सुगति एवं निर्वाण हेतुको कामना गर्नुहुँदै पुण्यानुमोदन गर्नुभयो । त्यसपछि उप्पलवण्णा गुरुमांका शिष्यहरू एवं परिवारजनबाट र अन्त्येष्टी कार्यक्रममा उपस्थित श्रद्धालु उपासक उपासिकाहरूबाट गुरुमांको पुण्यस्मृतिमा भिक्षु संघ लगायत प्रव्रजित गुरुमां संघलाई यथाश्रद्धा दान प्रदान गर्नुभयो ।

त्यसपछि गुरुमांको पार्थिव शरीरमा भिक्षुसंघ, उप्पलवण्णा गुरुमांका चेलीहरू, प्रव्रजित गुरुमांहरू लगायत उहाँका परिवारजनबाट दागवत्ति दिई अन्त्येष्ठी कार्यक्रम सम्पन्न गरियो । ✦

**अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो**
**उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो**

*बूगु दिं:*
बि.सं. २००६
असार ०२ गते

*मदुगु दिं:*
बि.सं. २०७८
फागुण ०३ गते

**मदुम्ह लक्ष्मी डंगोल**

*बूगु दिं:*
बि.सं. १९९८
कार्तिक १९ गते
मंगलवार

*मदुगु दिं:*
बि.सं. २०७८
फागुण ०६ गते
शुक्रवार

**मदुम्ह कमल शोभा तुलाधर**

धर्मकीर्ति बौद्ध ज्ञानमाला भजन खलःया दुजःपिं

**लक्ष्मी डंगोल** व **कमल शोभा तुलाधर**

दिवंगत जुयादिल । वय्कःपिसं थथःगु जीवनय् गुलिनं भिंगु ज्या यानाभाल उगु ज्याया पुण्य शक्तिं वय्कःपिन्त सुगति व निर्वाणया हेतु प्राप्त ज्वीमा धकाः कामना यासे पुण्यानुमोदन यानाच्वना । वय्कःपिनि छ्यँजःपिसंनं अनित्यताया विषयले थ्वीकाः धैर्य धारण याय्फय्मा धकाः मनं तुनाच्वना ।

## धर्मकीर्ति बौद्ध ज्ञानमाला भजन खलः

धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नःघः, यँ

---

**अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो**
**उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो**

*बूगु दिं:*
ने.सं. १०४९
थिंलाथ्व आमाई

*मदुगु दिं:*
ने.सं. ११४२
पोहेलाथ्व चौथी

**मदुम्ह हिरा शोभा तुलाधर**

*बूगु दिं:*
बि.सं. १९९८
कार्तिक १९ गते
मंगलवार

*मदुगु दिं:*
बि.सं. २०७८
फागुण ०६ गते
शुक्रवार

**मदुम्ह कमल शोभा तुलाधर**

लक्ष्मीनानी न्यत पुचःया दुजःपिं

**हिरा शोभा तुलाधर** व **कमल शोभा तुलाधर**पिं

निम्हं दिवंगत जुयादिल । वय्कःपिं निम्हसिनं नं थःथःगु जीवनकाले गुलिनं कुशल ज्यात यानादीगु दु उगु ज्याया पुण्य शक्तिं परलोक जीवनय् सुगति व निर्वाण हेतु याकन हे चूलायमा धकाः आशिका यासे पुण्यानुमोदन यानाच्वना । वय्कःपिनि छ्यँजःपिसं नं संसारया त्रिलक्षण स्वभावयात थ्वीकाः धैर्य धारण याय्फय्मा धकाः कामना यानाच्वना ।

## लक्ष्मीनानी न्यत पुचः

**धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नःघः, यँ**

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो

*जन्म :*

बि.सं. १९९६ माघ एकादशी,
आइतवार

*देहावसान :*

बि.सं. २०७८ फागुण
१३ गते, शुक्रवार

# दिवंगत उप्पलवण्णा गुरूमां

ललितपुर चाकुपाट स्थित शान्ति सुखावास विहारका
संस्थापिका, **उप्पलवण्णा गुरूमां** बुद्ध शासनमा आजीवन समर्पित हुनुहुन्छ ।
उहाँ बुद्ध धर्म उन्नति एवं अभिवृद्धिका लागि अमूल्य योगदान दिनु हुने प्रेरणाकी स्रोत
हुनुहुन्छ । परियत्ति सद्धम्म कोविद उत्तिर्ण गर्न सफल उहाँ
उप्पलवण्णा (चिनी) गुरुमांको अनन्त गुण स्मरण गर्दै उहाँलाई सुगति
एवं
निर्वाणको हेतु लाभ होस् भनी धर्म संवेग पूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्छौं ।

**सन्ति सुखावास, चाकुपाट, ललितपुर**
**विश्व शान्ति विहार, मीनभवन, नयाँ बानेश्वर**
**अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध भावना केन्द्र, बुद्धनगर**
**अमरापुर बुद्ध विहार, बुङ्गमती, ललितपुर**
**दीपंकर परियत्ति शिक्षालय, नागबहाल, ललितपुर**

बा.अ.का.द.नं. - ७०/०४०/४१ म.क्षे.हु.नि.द.नं. १७/०६५/०६६ (०७८/०७९)

# साधुवाद

**अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो**
**उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो**

*जन्म दिन :*
बि.सं. २०१६
फागुण २६ गते

*दिवंगत दिन :*
बि.सं. २०७८
मंसिर २६ गते

## दिवंगत विश्व हर्ष तुलाधर

धर्मकीर्ति पत्रिका वर्ष ३९, अङ्क १२ को रङ्गीन कभर पेज दिवंगत **विश्वहर्ष तुलाधरको पुण्य स्मृतिमा** उहाँका परिवारले धर्मदान गर्नुभएको छ। धर्मदान गरी सञ्चय गरिएको पुण्य शक्तिले दिवंगत हुनुभएका उपासक विश्वहर्ष तुलाधर लगायत सम्पूर्ण पितृजनहरूको सुगति एवं निर्वाण कामना गरी पुण्यानुमोदन गरिएको छ। साथै धर्मदान गर्नुहुने दाता सपरिवारको आयु आरोग्य एवं निरोगी कामना गर्दै उहाँहरूले बुद्ध शिक्षा अभ्यास गर्दै आ-आ□नो जीवन सफल पार्न सकुन् भन्ने कामना गरी धर्मदानको लागि साधुवाद व्यक्त गरिएको छ।

*भवतु सब्ब मंगलम्।*

## धर्मकीर्ति पत्रिका परिवार

**धर्मकीर्ति विहार**

श्रीघः नघः, काठमाडौं

मुद्रक: न्यू नेपाल प्रेस १४२ मनकामना मार्ग, नागपोखरी, काठमाडौं • फोन: ४५३३९२९, ४५३४८५० • e-mail: newnepalpress011@gmail.com